

ALUMINIJ

10

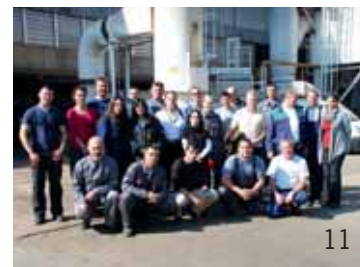
Časopis družbe Talum d. d. Kidričevo

OKTOBER 2014

- Inovativnost kot dodana vrednost** str. 4
Inovativnost kot način razmišljanja str. 5
Upam si! Kaj pa ti? str. 7
Ko zagori, pomoč potrebujemo vsi str. 13
Rutinsko delo ni zame str. 15
Vsak si svojo usodo kroji sam – Intervju str. 16–17
Inovatorji v Domelu v Železnikih – Reportaža str. 18
»Veselje je priti v tako tovarno« str. 24–25

Iz vsebine

- 4** Inovativnost kot dodana vrednost
- 5** Inovativnost kot način razmišljanja
- 6** Skladnost z razpisom
- 7** Upam si! Kaj pa ti?
- 8** Pridobitev certifikatov
Aluminium 2014
- 9** Vzdrževanje je in...vesticija!
Na sejmu v Nürnbergu
- 10** Svetlobno onesnaženje in modra svetloba
- 11** Medlaboratorijske meritve emisij v zraku
Oktober, mesec požarne varnosti
- 12** Preventivna vzgoja otrok
- 13** Ko zagori, pomoč potrebujemo vsi
Obiskali so nas
- 14** Drugi o nas
Zaposlitveni sejem 2014
- 15** Rutinsko delo ni zame
- 16-17** Vsak si svojo usodo kroji sam – Intervju
- 18** Inovatorji v Domelu v Železnikih – Reportaža
- 19** Izlet na Primorsko
- 20** Jesenski izlet
Jesenski piknik
- 21** Kaj se dogaja z našo krvjo po odvzemu?
- 22** Pomen redne telesne vadbe
Odlično drugo mesto
- 23** Fotografije meseca
- 24-25** »Veselite se priti v tako tovarno«
- 26** Jesenska radovednost
- 27** Križanka

Naslovnica: Upravna zgradba Taluma

Časopis družbe Talum. Naslov uredništva: Talum, d. d., Tovarniška cesta 10, 2325 Kidričevo, telefon: 02 79 95 108, telefaks: 02 79 95 103, e-pošta: aleksandra.jelusic@talum.si.

Izhaja mesečno v nakladi 2300 izvodov.

Uredniški odbor: Aleksandra Jelušič, glavna urednica, Danica Hrnič in Lilijana Ditrih, članici, ter Darko Ferlinc in Srdan Mohorič, člana.

Jezirovni pregled: Darja Gabrovšek Homšak, oblikovanje: Darko Ferlinc, avtor naslovnice: arhiv Taluma.

Prelom in priprava za tisk: Grafični studio OK, Maribor, tisk: Bezjak tisk, Maribor.

ALEKSANDRA JELUŠIČ
GLAVNA UREDNICA

Biti velik ali biti velik je razlika!

Septembrski uvodnik je bil namenjen inovativnosti, a ker so v oktobrski številki podrobno predstavljeni nagrajenci naše akcije Upam si!, učenci, ki so na dnevu inovativnosti ustvarjali modni nakit, in objavljen intervju z uspešnim poslovnežem Igorjem Akrapovičem, je prav, da temi sledi tudi oktobrski uvodnik. Ko sem v preteklih mesecih brskala po starih časopisih Aluminij, da bi iz vsebine povzela dogodke, ki so zaznamovali poslovno preteklost »fabrike«, sem v mnogih našla tudi podrobne opise inovacijskih predlogov. Verjetno je želja po odkrivanju novega in drugačnega, po novih pristopih, ki bi nam olajšali delo in življenje, del človeške narave. Takšni smo v osnovi – to nas poganja naprej. Vsak izmed nas ima v sebi kak neodkriti delček, ki bi ga bilo vredno opaziti in izkoristiti. Včasih se še sami ne zavedamo, kaj vse je skrito v nas. A pravilno zastavljen sistem zna pobrskati po človeku in iz njega izvleči najboljše. Morda se kdaj kakšna ideja zdi absurdna, čudaška, a to še ne pomeni, da nekega dne ne bi znala presenetiti, ker prihodnost je vedno do določene mere nepredvidljiva. Verjetno bi se ideje o avtomobilu, letalu, računalniku zdele človeku pred tisoč leti neslana šala ali čudaška domisljica nerazumnega uma. Danes je to naša vsakdanjost.

Ne gre torej za to, da bi bil Talum pred letom 2012 brez inovacijske-

ga potenciala. Ravno nasprotno. Zaposleni so vedno imeli svoje ideje in jih poskušali izpeljati. Gre predvsem za to, da smo si leta 2012 zastavili strategijo prestrukturiranja z inovativnostjo, kar pomeni, da smo stvar osmislili in se zadeve lotili sistematično. Danes tako lahko spremljamo rezultate, ki so spodbudni, saj se je inovativnost med zaposlenimi dobro prijela in razrasla. In kdaj lahko zase trdimo, da smo inovativni? Takrat, ko je inovativnost del nas. Ko se zanjo ni treba več posebno truditi, ker je ideja o preseganju obstoječega del naših delovnih obveznosti in del naše osebnosti.

Pri podjetju, ki deluje v tako majhnem geografskem prostoru, kot je Slovenija, ni dovolj misel, da nekaj zmoremo tako, kot zmorejo drugi ali bolje kot oni. Ker bo jutri zaradi ekonomije obsega ali cenejše delovne sile lahko tisti, s katerim se primerjamo, zmogel stvar bolje, hitreje in ceneje od nas. Smiselno se je vprašati, kaj lahko kot podjetje naredimo drugače kot drugi. V čem smo posebni? V čem smo unikatni? Morda se imamo za veliko podjetje v smislu obsega proizvodnje, ki jo vsako leto realiziramo. A velikost je subjektivna. V slovenskem prostoru smo res edini in veliki, a v evropskem in svetovnem merilu je naš delež neznaten, pa smo vseeno (lahko) veliki. Naša veličina je drugačnost. ▣

»Verjetno bi se ideje o avtomobilu, letalu, računalniku zdele človeku pred tisoč leti slana šala ali čudaška domisljica nerazumnega uma.«

Inovativnost kot dodana vrednost

Za nami je 3. Dan inovativnosti skupine Talum. To številko Aluminija bom izkoristil za to, da bom izpostavil nekatere svoje poglede na proces inovativnosti in na z inovativnostjo povezani vrednoti ustvarjalnost in podjetnost kot pomembna sestavna elementa našega vsakodnevnega delovanja.

MARKO DROBNIČ
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Marko Drobnič, predsednik Uprave Taluma

Glede na izkušnje, ki jih imamo iz zadnjih treh let, ko smo si kot glavno rdečo nit strateških smernic zastavili inovativnost na vseh ravneh delovanja v skupini Talum, lahko zatrdimo, da postaja pri nas inovativnost način razmišljanja. Zakaj to trdim?

- Imeli smo in imamo dobre temelje v izredni tehnično-tehnološki

dovršenosti ter stroškovni in energijski učinkovitosti naših proizvodnih procesov, ki jih lahko z inovativnimi pristopi dopolnjujemo in nadgrajujemo.

- Imamo sistem in orodja za spremljanje, evidentiranje in nagrajevanje na področju inovativnosti.
- Spremenili smo način naše organiziranosti v smeri zagotavljanja večje prilagodljivosti in prevzemanja odgovornosti ter večjega poudarka na kreativnosti posameznikov in skupin zaposlenih.
- Najpomembneje pa je, da postajata ustvarjalnost in podjetnost naši vrednoti, po katerih živimo in tako spreminjamo kulturo delovanja podjetja.

Navedene trditve dodatno podpirajo kazalniki učinkovitosti pri obvladovanju inovativnosti, ki so z njo neposredno ali posredno povezani.

Rezultati v letu 2011 zastavljene strategije prestrukturiranja poslovnih procesov, v kateri produktivno intenzivno naravnano miselnost zamenjujeta pomen usmerjenosti h kupcu in dodana vrednost izdelkov, se namreč kažejo v za več kot 90 odstotkov povečani dodani vrednosti na zaposlenega. Povprečna dodana vrednost v celotni skupini znaša 41.000 evrov na zaposlenega, s čimer za 8 odstotkov presegamo slovensko povprečje. Od lanskega Dneva inovativnosti do danes smo obravnavali 645 koristnih in inovacijskih predlogov, kar pomeni 0,6 predloga na zaposlenega. Tudi število sodelavcev, ki so podali predloge, se je povečalo z 10 na 25 odstotkov. Če to primerjamo z letom pred reorganizacijo in zastavitvijo strategije prestrukturiranja z inovativnostjo, ko je bilo predlogov manj kot 200 oziroma 0,2 na zaposlenega, lahko ugotovimo velik napredek pri spremembi miselnosti na tem področju. Na letošnjem natečaju Upam si smo zbrali 94 predlogov. Enkrat več kot lani. Naloga, ki nas čaka na tem področju, je, da si bomo skupaj prizadevali tudi za kvaliteto predlogov in idej, ne samo za kvantiteto. Vse to so rezultati, ki naj bodo izziv vsem nam za naše prihodnje aktivnosti na tem področju.

Na uspešnost doseganja teh ciljev imamo vsi zaposleni največji

vpliv. Izgovori, da nečesa ne zmoremo, niso pravi odgovor na spopad s sedanjim stanjem in poslovnim okoljem, v katerem smo se znašli. To terja od nas spremembe, navajanje nanje in – še pomembneje – prilagajanje nanje. Danes je vsa industrija, ki deluje v veliki globalni konkurenci in v takšnem poslovnem okolju, kot ga imamo v Sloveniji, pred velikimi izzivi. Vse, tudi nas najboljše, kje kaj boli. Zato je treba ukrepati in to lahko naredimo sami. Vsi, s svojo vključenostjo v vsakodnevne procese. Glede na ustvarjene rezultate na področju inovativnosti smo na dobri poti, ne bi pa želeli, da tukaj obstanemo. Katere izzive vidim sam za še večjo vključenost naših sodelavcev? Ustrezen način vodenja na vseh ravneh, odprto sodelovanje z vsemi deležniki podjetja, omogočanje profesionalnega osebnega razvoja sodelavcev, pripravljenost za učenje in pridobivanje novih znanj ter naklonjenost obojemu pri vsakem med nami, učinkovito posredovanje informacij vsem udeležencem v procesih inoviranja. Zagotovo smo na tem področju v zadnjem obdobju naredili veliko, vsekakor pa lahko naredimo še več.

Na koncu seveda ne morem mimo dejstva, da nam pomembna priznanja dodeljujejo poslovni partnerji in druge institucije ter s tem ne samo nagrajujejo naše inovativne projekte in sodelavce, ampak dajejo priznanje vsem talumovcem, ki soustvarjamo podobo te tovarne. Prepoznavnost blagovne znamke Talum se je na tem področju našega delovanja dvignila celo tako visoko, da nas želijo imeti kot sogovornike na pomembnih konferencah o procesih inoviranja. To, dragi sodelavci, je rezultat vašega dela in vaših prizadevanj!

V skupini Talum se torej zavedamo, da se lahko potencial vsakega posameznika v ustreznem okolju in z ustrezno spodbudo razvije v izjemne dosežke. Z vzpostavljenim sistemom za podporo inovativnim dosežkom dajemo vsakega prispevku naših zaposlenih poseben pomen, saj vsak izmed njih pomeni pomembno dodano vrednost pri doseganju skupnih ciljev. Ta pomen je vedno večji in se bo samo še stopnjeval! ■

Inovativnost kot način razmišljanja

Nagrajenci natečaja Upam si! »60 idej za 60 let«

V skupini Talum verjamemo, da se lahko potencial vsakega posameznika v ustreznem okolju in z ustrežno spodbudo razvije v izjemne dosežke. Z vzpostavljenim sistemom za podporo inovativnim dosežkom podjetje inovatorjem priznava pomen njihovega dela pri doseganju skupnih ciljev. Trudimo se, da bi iz našega okolja odstranili vse tiste ovire, ki zavirajo ustvarjalnost zaposlenih, predvsem v smislu naklonjenosti spremembam, prevzemanja tveganja in strpnosti do napak.

NIKA SAJKO

FOTO: SRDAN MOHORIC

Inovativnost ni dejavnost, je način razmišljanja. Inovativen je lahko vsak, ne glede na njegovo izobrazbo ali delovno mesto, ki ga zaseda. V času od lanskega septembra smo v našem podjetju veliko inovirali. Pri množičnem inoviranju smo zbrali več kot 645 inovacijskih predlogov, od tega 6 tehničnih izboljšav z letnim prihrankom več kot 170.000 evrov. Med predlagatelji se je pojavlja 237 sodelavcev, kar je 22 odstotkov vseh zaposlenih. Tudi na področju profesionalnega inoviranja, kjer se več kot 100 sodelavcev ukvarja z razvojem novih, inovativnih rešitev, beležimo nekaj odličnih dosežkov, kot so na primer poviševanje energijske učinkovitosti v elektrolizi, optimirani tehnološki procesi in novi materiali v proizvodnji rondelic, nove zlitine v livarni, novi tipi ulitkov, nove merilne metode na inštitutu,

nova tehnološka ponudba in storitve storitvenih podjetij itd. Lotili smo se tudi udejanjanja posameznih podjetniških priložnosti, ki jih praviloma razvijamo z zunanjimi partnerji (Vip Virant, Boxmark itd.).

Na področju množičnega inoviranja so se v preteklem letu najbolj izkazali naslednji sodelavci:

- **Jože Palčič**, družba Talum Servis in inženiring, koordinator priprave dela v komerciali: 47 predlogov;

- **Janez Vogrinec**, Talum Aluminij, vodja izmene v Proizvodnji anod: 25 predlogov;

- **Gorazd Fišer**, Talum Ulitki, vodja izmene: 16 predlogov.

Na področju profesionalnega inoviranja sta se v preteklem letu najbolj izkazala:

- **Dejan Lorber**, Talum Ulitki, Odstranjevanje peščenih jeder iz ulitkov, zlato priznanje ŠGZ in bronasto priznanje GZS;

- **Damjan Kovačič**, Talum Servis in inženiring, Optimalni režim obratovanja usmerniških skupin, bronasto priznanje GZS.

Strokovna komisija je vse ideje pregledala in proučila ter v dveh ocenjevalnih krogih izbrala pet zmagovalnih predlogov.

Haris Hrenko Salihagić in Miran Šalamun, proizvodnja sive litine iz odpadnega železa za zunanji trg. V družbi Talum Aluminij v proizvodnem procesu ostajajo odpadni čepi, ki so se v preteklosti prodajali kot odpadno železo, sedaj pa se odlagajo na območju Taluma. Obstoječe odpadno železo in odpadno železo, ki sproti nastaja v proizvodnem procesu, lahko uporabimo za izdelavo sive litine, ki jo lahko ponudimo trgu.

Dejan Ploj, interaktivne rekreacijske naprave. Namenske površine za zabavo, socializacijo in razvoj motoričnih sposobnosti otrok danes predstavljajo raznovrstna igrala. V večini primerov so med

Nagrajenci natečaja Upam si! »60 idej za 60 let«

Kot dodatno podporo krepitvi razvoja inovativnosti v skupini Talum vsako leto organiziramo akcijo »Upam si!«, s katero nagovarjamo zaposlene in tudi zunanje sodelavce k podajanju predlogov za področja, ki nas v Talumu še posebej zanimajo. Konec junija se je tako zaključil trimesečni natečaj Upam si! »60 idej za 60 let«, na katerega smo prejeli kar 94 različnih idej.

Nagrajenci natečaja Upam si! »60 idej za 60 let«

Govor predsednika Uprave Taluma

uporabo igral ob otrocih starši. Interaktivne rekreacijske naprave v interaktivno sodelovanje spodbujajo odraslega in otroka. Interaktivna naprava bi imela dve (ali več) med seboj mehansko povezani uporabniški mesti. Odrasel človek s svojo aktivnostjo povzroča premikanje naprave, ki animira otroka ter mu omogoča aktivno igro in razvoj motoričnih sposobnosti. Možnih principov delovanja in kombinacij naprav je ogromno.

Boris Perger, izdelava dekorativne embalaže z napihovanjem

roll-bond plošč v obratu izparilniki. Embalažo z logotipom Taluma in hčerinskih podjetij bi lahko uporabili za promocijo in poslovna darila. Ideja je tehnično izvedljiva in s testom preverjena v podjetju Talum Izparilniki.

Blaž Meglič, izdelava aplikacije delovni koledar v skupini Talum. Uporabnik v aplikaciji izbere vrsto izmene (dvoizmensko, triizmensko, štiriizmensko delo, ruski turnus idr.) ter delo v izmeni na določen dan. Aplikacija nato prikaže izmensko delo v preteklih in prihodnjih dnevih, mesecih.

Aplikacija bi lahko bila zelo koristna za zaposlene in njihove bližnje, hkrati pa ima širši tržni potencial, saj je uporabna v vseh podjetjih z večizmenskim delom (s prevodom v tuje jezike ima globalni tržni potencial).

Vladimir Ivnik, aluminijaste sestavljanke. V zadnjem času je zaznati porast tako imenovane aluminijaste fotografije. Gre za kako-vostne izdelke višjega cenovnega razreda z relativno enostavnim načinom izdelave. Osnova izdelka je aluminijasta plošča, na katero se s postopkom akrilnega ste-

klenega nanosa oblikuje fotografija. Plošče bi bilo mogoče izdelovati na naši liniji za ozki trak, z usvojitvijo tehnologije nanosa akrilnega stekla bi proizvajali končni izdelek. Nadgradnja takšnega izdelka bi lahko bila v razrezani sliki v obliki sestavljanke. Nadaljnja možnost nadgradnje je uokvirjanje slik z aluminijastimi profili. □

INOVATIVNOST

Skladnost z razpisom

Člani komisije prihajamo iz različnih delovnih okolij skupine Talum. Komisija se je sestala na petih delovnih sestankih, na katerih smo med 94 prejetimi idejami izbirali pet najbolj domiselnih in izvernih idej.

ANTON KIRBIŠ
FOTO: SRDAN MOHORIC

Kriteriji za izbor v letošnji akciji »Upam si! 60 idej za 60 let« so bili:

- **skladnost z razpisom (15 odstotkov):** ocenjevanje, ali je ideja podana skladno s razpisom, v katerem smo iskali ideje o novih tehnologijah, izdelkih, postopkih, novih metodah, novi organiziranosti in storitvah s področja

aluminijaste industrije ter s področja naših storitvenih dejavnosti;

- **razdelanost ideje (15 odstotkov):** ocenjevanje, ali je ideja razložena, razdelana, prikazana s skicami, ali je razdelana, vendar ni dovolj informacij, ali samo podana brez vsega omenjenega;

- **izvirnost ideje (20 odstotkov):** ocenjevanje, ali je ideja novost z inovativnim potencialom, domiselna in iznajdljiva zamisel;

- **uporabnost in tržni potencial (20 odstotkov):** na katerem trgu lahko idejo ponudimo, kakšna je možnost za rast in razvoj trga, ali je trg poznan in ali Talum z njim že sodeluje;

3. Dan inovativnosti v restavraciji Pan

-izvedljivost ideje (30 odstotkov): izvedljivost v okviru Skupine Talum, ali jo lahko izvedemo v Talumu ali zato potrebujemo pomoč partnerskega podjetja, ali je ideja izvedljiva, vendar zahteva čas in finančna sredstva; največ točk smo prisodili ideji, za katero smo ocenili, da je izvedljiva brez težav, z minimalnimi finančnimi vložki.

Člani ocenjevalne komisije smo ocenili vsako izmed 94 idej pose-

bej. V prvem ocenjevanju smo izbrali dvajset najbolje ocenjenih. Ponovno smo ocenili vsako posebej in pri zadnjem ocenjevanju skupaj izbrali pet najbolje ocenjenih predlogov. □

Podelitev nagrad inovatorjem

USTVARJALNOST MLADIH

Upam si! Kaj pa ti?

Ustvarjalna delavnica

Talum je letos že tretje leto priredil Dan inovativnosti, ki je potekal 25. septembra 2014. V okviru prireditve je v dopoldanskih urah v Talumovi menzi potekala ustvarjalna delavnica za učence osnovnih šol iz Cirkovc in Kidričevega. Letos so mladi izdelovali modni nakit iz aluminija, ki so si ga lahko zaposleni ogledali na osrednji prireditvi v restavraciji Pan. Mlade ustvarjalce smo povprašali o vtisih in o tem, kaj si želijo ustvarjati naslednje leto. Objavljamo nekaj njihovih vtisov in predlogov.

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

OŠ Borisa Kidriča

Lara Kozoderc, 8. a: »Danes so bile delavnice zelo zabavne. Upam, da bomo naslednje leto tudi izdelovali verižice in zapestnice.«

Lea Lobenwin, 8. b: »Na delavnici je bilo super in zelo sem se zabavala. Se že veselim naslednjega leta.«

Vesna Smolinger, 8. a: »Delavnica je bila krasna. Zabavala sem se in izdelala veliko lepega nakita. Tudi moji prijatelji. Naslednje leto bi lahko izdelovali motive na lino-leju ali tiskali motive na bluže.«

Žan Semenič, 8. b: »Delavnica se mi je zdela super.«

Yuliya Kuliy, 8. a: »Delavnica je bila čudovita. Meni osebno je bila všeč. Za naslednje leto bi predlagala izdelavo kipov iz aluminija-ste žice in aluminijaste folije.«

Nadja Svenšek, 8. a: »Delavnica se mi je zdela zelo zanimiva. Bilo je zabavno. Veliko bolj zanimivo kot pouk v šoli. Naslednje leto bi lahko tiskali na majice.«

Zala Grbavac, 8. b: »Delavnica je bila zelo zanimiva. Drugo leto bi lahko risali s temperami.«

OŠ Cirkovce

Grega Travnikar, 9. a: »Meni je bilo tu zelo všeč. Bilo je zabavno delati različne ogrlice in zapestnice.«

David Suhar, 9. a: »Meni je bilo zanimivo in sem se nekaj novega naučil. Imeli smo se zelo dobro.«

Jure Horvat, 9. a razred: »Bilo je zelo zanimivo.«

Aleks Medved: »Bilo je zelo lepo. Užival sem. Naslednjič si želim kipuriti.« □

Zapestnica iz aluminija

Ustvarjanje modnega nakita iz aluminija

Pridobitev certifikatov

IVAN OGRINC

FOTO: SRDAN MOHORIČ

Talum Servis in inženiring, d. o. o., je zaradi spremenjenih zahtev na področju gradnje jeklenih konstrukcij, zahtev kupcev in lastne želje po rasti pridobil certifikate EN1090-1 – Izvedba jeklenih in aluminijastih konstrukcij, Zahteve za ugotavljanje skladnosti sestavnih delov konstrukcije, EN ISO 3834 in EN1090-2 – Izvedba jeklenih in aluminijastih konstrukcij, Tehnične zahteve za izvedbo jeklenih konstrukcij.

Certificirani smo bili glede na zahteve standarda EN 3838-3 (standard za zagotavljanje kakovosti varilskih del), ki obravnava:

- naročanje in sledljivost osnovnega in dodatnega materiala,
- sledljivost v proizvodnji,
- dokazovanje o obvladovanju sistema,

- zagotavljanje kakovosti varilskih del.

Certificirani smo bili za 2. stopnjo zahtevnosti tega standarda (EXC 2).

Presoja je potekala za varilne postopke:

- 141 TIG-varjenje,
- 135 MAG-varjenje,
- 131 MIG-varjenje,
- 111 REO-varjenje (ročno elektroobložno varjenje).

V hčerinskem podjetju Skupine Talum, v podjetju Talum Servis in Inženiring, d. o. o., si od pridobitve omenjenih certifikatov obetamo nove možnosti na domačih in tujih trgih, saj s tem dokazujemo svojo kakovost in sposobnost sodelovati v projektih na področju izgradnje jeklenih konstrukcij in strojogradnje. □

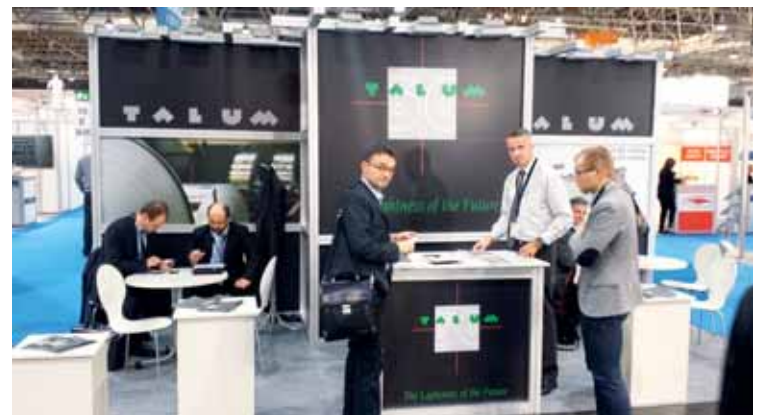

Aluminium 2014

Talum na sejmu

GREGOR ZEČEVIČ

FOTO: ARHIV

Talumovi predstavniki na sejmu

Aluminium ni le sejem. Je najpomembnejša B2B-platforma na svetu. Združuje proizvajalce in predelovalce aluminija, ponudnike tehnoloških rešitev ter končne uporabnike ponujenih izdelkov. Sejem ponuja pregled dogajanja v celotni aluminijški branži in pritegne več kot 25.000 obiskovalcev.

Seveda je bil letos na sejmu kot razstavljaec prisoten tudi Talum. Razstavni prostor je bil v osrčju livarskega paviljona, ki je namenjen predvsem ponudnikom livarskih izdelkov in storitev, kar je privabilo veliko število obstoječih in potencialnih kupcev Talumovih izdelkov in storitev.

Na razstavnem prostoru smo bili ves čas prisotni prodajniki, ki smo

z vsemi zainteresiranimi opravljali razgovore in jim prodajali izdelke in storitve, ki so v tem trenutku na voljo za prodajo. Seveda pa sejem ni priložnost samo za prodajo, temveč tudi za spremljanje konkurence, trendov in novosti, ki se ponujajo kot motiv za ideje o novih izdelkih, ki bi jih Talum lahko ponudil na podobnih dogodkih v prihodnosti.

Sejem Aluminium 2014 je ponudil veliko koncentracijo poslovnih priložnosti in poslovnih informacij. Na nas pa je, da pridobljene informacije in ponujene priložnosti kar se da dobro izkoristimo Talumu v prid.

Udeležbo na sejmu sta sofinancirala Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo in SPIRIT Slovenija. □

Vzdrževanje je in...vesticija!

24. Tehniško posvetovanje vzdrževalcev Slovenije

Družba Talum Servis in inženiring se je s svojim razstavnim prostorom tudi letos predstavila na Tehniškem posvetovanju vzdrževalcev Slovenije, ki je 16. in 17. oktobra 2014 potekalo v športni dvorani pri hotelu Šport na Otočcu.

ANDREJ BRUMEN

FOTO: ARHIV

Namenov 24. strokovnega srečanja je bilo več: posredovanje znanj, izmenjava mnenj in izkušenj, srečanje s strankami ter sklepanje novih znanstev med vzdrževalci iz vse Slovenije.

Osrednja tema letošnjega posveta je bila »Vzdrževanje je IN...vesticija«. Osrednjo okroglo mizo s to temo je vodil naš direktor mag. Mihael Hameršak. Na njej so sodelovali direktorji vzdrževanja

iz pomembnejših slovenskih podjetij (Impol, Lth casting, Revoz, Acroni, Savatech ...).

Oba dneva posveta so potekala tudi zanimiva strokovna predavanja. Teme so bile različne: vzdrževanje raznih naprav, gospodarnost pri ravnanju z opremo, informacijska podpora pri investicijah in drugih vplivih, ki so pomembni za povečanje konkurenčnosti na področju vzdrževanja. □

Talum Servis in inženiring na posvetu

KREATIVNI ALUMINIJ

Na sejmu v Nürnbergu

Podjetje Kreativni aluminij, ki spada v Skupino Talum, se v teh dneh mudi v Nürnbergu v Nemčiji na sejmu Galabau.

VIR: WWW.GALABAU-MESSE.COM/EN/AUSSTELLERPRODUKTE/GALA14/PRODUCT-1510080/MARKET-PLACE-KREAL/
FOTO: SRDAN MOHORIC

Na sejmu se predstavlja s tremi programi: CMD, svetila (sodelovanje podjetij Talumen in Lumenova) in sedežni komplet Xtreme Outdoor Collection (v sodelovanju s podjetjem Boxmark). Podjetje si obeta, da bo pridobilo mednarodne distributerje za omenjene prodajne programe, kupce svojih storitev in prodajno-razvojne partnerje z območja EU, Rusije in Balkana.

Svetlobno onesnaženje in modra svetloba

Svetlobno onesnaževanje prav tako spada med vplive človekovega bivanja na naravno okolje, predvsem velemest in strnjanih naselij, katerih prebivalci so ponoči prikrajšani za lepoto zvezdnega neba. Glede na evropske smernice je bila v Sloveniji sprejeta Uredba o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (Uradni list RS, št. 81/07, 109/07, 62/10 in 46/13). Uredba varuje naravo pred škodljivim delovanjem svetlobnega onesnaževanja, bivalne prostore pred motečo osvetljenostjo zaradi razsvetljave nepokritih površin, ljudi pred bleščanjem, astronomska opazovanja pred sijem neba, za zmanjšanje porabe električne energije virov svetlobe, ki povzročajo svetlobno onesnaževanje.

DR. MARKO HOMŠAK

FOTO: SPLET

- Uredba tako opredeljuje:
- ciljne vrednosti letne porabe elektrike v svetilkah, vgrajenih v razsvetljavo cest in drugih nepokritih javnih površin,
  - mejne vrednosti električne priključne moči svetilk za razsvetljavo nepokritih površin, kjer se izvajajo industrijske, poslovne in druge dejavnosti,
  - mejne vrednosti za svetlost fasad in površin kulturnih spomenikov,
  - pogoje in mejne vrednosti električne priključne moči svetilk za osvetljevanje objektov za oglaševanje,
  - pogoje za usmerjeno osvetlitev kulturnih spomenikov,
  - mejne vrednosti za osvetljenost, ki jo povzročajo svetilke za razsvetljavo nepokritih površin na varovanih prostorih stavb,
  - prepoved uporabe, če svetloba seva v obliki svetlobnih snopov proti nebu ali površinam, ki svetlobo odbijajo proti nebu,
  - ukrepe za zmanjševanje emisije svetlobe v okolje.

Za skupino Talum oziroma za vse IPPC-zavezance je upravljavec razsvetljave Talum Servis in inženiring.

Pri tem ne smemo zanemariti niti vidika učinkovite rabe energije, saj žarnice z volframovo nitko samo 5 odstotkov energije porabijo za svetlobni učinek, vse preostalo se spremeni v toploto. Vsaj ena četrtnina svetovne porabe energije gre za osvetljevanje. Letošnji Nobelovi nagrajenci za

fiziko, vsi japonskega rodu, Isamu Akasaki (Japonska), Hiroshi Amano (Japonska) in Shuji Nakamura (ZDA), so izumili nov, energijsko učinkovit in do okolja prijazen vir svetlobe, tako imenovane **modre diode** (ang. light emitting diode, LED). Te diode oddajajo modro svetlobo, njihovo sevanje je svetlejšje od sevanja običajnih diod, hkrati pa so tudi energijsko varčnejše, s tem pa prispevamo k ohranitvi naravnih virov. Modre diode namreč dosegajo svetilnost 300 lm/W in za 50 odstotkov bolj učinkovito izrabo energije; fluorescentne sijalke so štirikrat manj učinkovite, tipične žarnice z žarilno nitko pa skoraj dvajsetkrat manj.

Za modro svetlobo je bil ključen

galijev nitrid, ki so ga prejemniki nagrade »vzgojili« v dovolj visoki čistoči in pravilni kristalni rešetki, da je bil uporaben kot diodni material. Prve delujoče modre LED-diode smo tako dobili leta 1992. Akasaki in Amano sta izumila tudi moder laser, ki nam je med drugim prinesel »blu-ray« pogone. Danes so LED-diode varčnejše in bolj vzdržljive (življenjska doba 100.000 ur) od drugih virov svetlobe. Belo svetlobo lahko ustvarimo tako, da uporabljamo tri barvne LED-diode (rdečo, zeleno in modro) ali da s svetlobo modrih diod obsevamo fosfor, ki sveti tudi v rdečem in zelenem delu spektra. Galij-nitridne diode so danes uporabne za osvetlitev zaslonov iz tekočih

kristalov, prostorov, v DVD-jih in »blu-ray« pogonih.

Rdeče in zelene diode so bile na voljo že več kot 30 let, a je bilo brez modre svetlobe nemogoče ustvariti bele žarnice. To pomeni, da svetilke z vgrajenimi diodami, ki oddajajo modro svetlobo, omogočajo zelo dobro in hkrati veliko cenejšo osvetlitev in zato pomenijo velik prihranek v sicer znatni porabi energije za osvetlitev. Svetilke LED zaradi majhne porabe energije obetajo izboljšanje kakovosti življenja kar poldrugi milijardi ljudi, ki živijo na območjih brez električne napeljave, napajajo se lahko s sončno energijo, hkrati pa z njimi poskrbimo tudi za manjše svetlobno onesnaževanje. ▣

Medlaboratorijske meritve emisij v zrak

Storitev podjetja Talum Inštitut

TATJANA VICKO

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

V torek, 30. septembra 2014, smo letos tretjič zapored organizirali medlaboratorijske meritve emisij v zrak, ki se izvajajo na izpustu AM2 – Ridehammerjeva peč (Talum Aluminij, d. o. o.). Meritev se je udeležilo pet laboratorijev iz Srbije ter po en iz Slovenije in Črne gore.

Letos se je takih meritev udeležilo skupaj 20 laboratorijev, in sicer 8 iz Slovenije, 10 iz Srbije ter po en iz Hrvaške in Črne gore. □

Ekipa iz Srbije, Slovenije in Črne gore

VARGAS-AL

Mesec požarne varnosti

Gasilska zveze Slovenije vsako leto izbere osrednjo tematiko za mesec požarne varnosti. Letos so to ljudje s posebnimi potrebami. Požar v objektu je nevaren. Pričakujemo, da bodo ljudje produkte, ki nastanejo med gorenjem, hitro zaznali in objekt zapustili. Povsem drugače je, če so uporabniki objekta, kakršnemu koli namenu že služi, pri zaznavanju in gibanju kakor koli ovirani. Lahko se zgodi, da te osebe ne slišijo navodil, ne morejo brati z ustnic, navajene so se gibati po zvokih ali pa se ob ovirah, ki jih poznajo, gibajo počasi, samostojno niso mobilne itd.

JOŽEF MURATA

V takšnih primerih postane požar še bolj nevaren in ti ljudje so izpostavljeni še večjemu tveganju. Takrat ima še večji pomen tudi usposobljenost oseb, odgovornih za gašenje začetnih požarov in izvajanje evakuacij. Tam, kjer odgovornih oseb ni, na primer v stanovanjskih blokih ali individualnih hišah, se poveča tveganje tudi za gasilce, ki preiskujejo prostore in rešujejo uporabnike iz objekta, in to zaradi možne hitrosti izvedene evakuacije in predaje oseb s posebnimi potrebami v varstvo na zbirnem mestu. Zato je pomembno, da to upoštevamo že pri načrtovanju požarne varnosti. Da bi lahko v nevarnosti pravočasno in pravilno ukrepali, je treba ukrepe varstva pred požarom

za osebe s posebnimi potrebami načrtovati pravočasno. Ob načrtovanju novega ali ob rekonstrukciji obstoječega objekta je načrtovanje požarnovarnostnih ukrepov v domeni odgovornega projektanta požarne varnosti. Pri zagotavljanju ustrezne požarne varnosti govorimo o štirih ciljih, ki se med seboj dopolnjujejo: zagotoviti varnost ljudi, preprečiti škodo na premoženju, zagotoviti neprekinjen delovni proces in omejiti vplive na okolje. Zagotavljanje navedenih ciljev je še toliko pomembnejše, če so v objektu osebe s posebnimi potrebami. Povezavo požarnovarnostnih zahtev in oseb s posebnimi potrebami posredno sklene Pravilnik o zasnovi in študiji požarne

varnosti, ki od projektanta zahteva požarne scenarije in na njihovi podlagi izbran koncept požarne varnosti. Na splošno mora vsak požarni scenarij zajeti tri pomembne komponente: lastnosti požara, lastnosti objekta in lastnosti uporabnikov objekta. Evakuacijska pot je lahko skladna s TSG-1-001:2010, v objektu pa je ena ali več oseb na invalidskih vozičkih. V tem primeru je treba evakuacijsko pot prilagoditi uporabnikom in namesto stopnic namestiti klančino. Če pa so tam nastanjene osebe s posebnimi potrebami, je priporočljivo, da ima objekt čim več elementov požarne zaščite, četudi ta v predpisih ni zahtevana. Poseben poudarek mora biti namenjen

organizacijskim ukrepom, ki jih bo treba upoštevati v navodilu za obratovanje in vzdrževanje. Pri načrtovanju ukrepov varstva pred požarom je treba ugotoviti, koliko oseb s posebnimi potrebami je v stavbi in kakšno pomoč bodo potrebovale. Oceniti in dogovoriti se je treba, koliko oseb bo pomagalo pri evakuaciji in kakšne bodo njihove zadolžitve. Vaje evakuacije je treba izvajati skupaj z osebami s posebnimi potrebami in osebami, ki jim pomagajo. Na vaji je treba preveriti, ali so načrtovane rešitve ustrezne, in po vaji nastale ugotovljene pomanjkljivosti odpraviti. □

Preventivna vzgoja otrok

Tudi v letošnjem oktobru izvajajo naši gasilci več aktivnosti kot običajno, saj je ves mesec posvečen varstvu pred požari. Ker se zavedajo, da je preventivno vzgojo treba začeti pri najmlajših, smo najprej obiskali malčke v otroških vrtcih, nato pa še učence vseh osnovnih šol v občini Kidričevo.

ANITA POLAJŽER

FOTO: MARTIN OZMEC

Slogan letošnjega oktobra, meseca varstva pred požari, je »Ko zagori, pomoč potrebujemo vsi.« Poseben poudarek je namenjen ljudem s posebnimi potrebami (slabovidni, naglušni ter gibalno ovirani). Ti ljudje potrebujejo v primeru požara ali nesreče večjo pozornost. Ožje vodstvo PGD Talum je obiskalo dom za starejše občane v Kidričevem in varovancem predstavilo gasilske aktivnosti, organizacijo ter ukrepe v primeru požara. Zahvala gre zaposlenim, še posebej gospe Darji Lepenik, ki jih je seznanila z zasilnimi izhodi, razsmernikom sončne elektrarne ter s postopki, ki bi jih izvajali v primeru potrebe.

Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje je v sodelovanju z Gasilsko zvezo Slovenije in slovenskim združenjem za požarno varstvo pripravila plakat in zgibanko. Oboje so gasilci iz posameznih društev že v začetku oktobra razobesili po svojih gasilskih orodiščih.

Gasilci iz PGD Talum so tako kot v minulih letih v tednu otroka naprej obiskali vrtec v Kidričevem, kjer so najmlajšim predstavili gasilce, njihovo delo, uniforme, gasilsko tehniko in samo gašenje. Starejša skupina »vrtičarjev« je bila nad obiskom gasilcev zelo navdušena, saj so lahko preizkusili gašenje z vodnim curkom. Namen gasilcev je bil dosežen, saj so na svoj način otrokom predstavili humano delo in pomen gasilcev, ki so vedno pripravljene pomagati sokrajanom v nesreči ali požaru.

V okviru aktivnosti ob mesecu varstva pred požari so gasilci iz

PGD Talum v okviru GZ Kidričevo obiskali tudi osnovne šole v občini Kidričevo. V šolah so izvajali različne preventivne aktivnosti ter predstavili požarne tehnike. Obiskali so OŠ Cirkovce, OŠ Borisa Kidriča Kidričevo ter podružnični osnovni šoli v Lovrencu na Dravskem polju. O predstavitvi in vajah sta se poveljnik GZ Kidričevo Jožef Kancler, predsednik komisije za preventivo, in predsednik PGD Talum Kidričevo Zdenko Belšak že prej dogovorila z vodstvom šol na sestanku, na katerem so se pogovarjali o poteku aktivnosti v mesecu oktobru.

V OŠ Cirkovce je bila izvedena »evakuacija« učencev in učiteljev. Po prihodu gasilskih enot so gasilci pregledali prostore objekta. Po končanem pregledu so o svojih ugotovitvah poročali gasilskemu vodji, ta pa je nato učitelje in učence obvestil, da je objekt pregledan in varen ter da lahko pouk nemoteno opravljajo naprej. Evakuacijo so izvedli v OŠ Kidričevo in njeni podružnici v Lovrencu.

Gasilci so predstavili namen in uporabo ročnih gasilnikov. Učenci so po že ustaljeni praksi opravljali mokro vajo v vlogi »napadalcev« z gasilsko tehniko in opremo. Otroci so pokazali veliko zanimanja pri praktičnem primeru gašenja z vodnim curkom.

Vodstvo Gasilske zveze Kidričevo se za uspešno izvedene aktivnosti zahvaljuje gasilcem vseh osmih PGD, ki delujejo na njihovem območju, ter Talumovemu hčerskemu podjetju Vargas-Al.

Otroci so se med gasilci dobro počutili.

Ko zagori, pomoč potrebujemo vsi

Gasilska zveza Kidričevo

V mesecu požarne varnosti in po sloganu Gasilske zveze (GZ) Slovenije »Ko zagori, pomoč potrebujemo vsi.« smo se gasilci GZ Kidričevo in v nekaterih primerih tudi vodstvo PGD Talum Kidričevo dejavno vključili v program aktivnosti.

JOŽE KANCLER

Tudi letos smo obiskali osnovne šole in oba vrtca v občini Kidričevo: OŠ in vrtec v Cirkovcah ter OŠ v Kidričevem, njeno podružnico v Lovrencu in vrtec v Kidričevem. V šolah smo izvajali evakuacijo. Predstavili smo našo tehniko in opremo, ki jo otroci v vrtcih in učenci zelo radi preizkusijo in se za trenutek vživijo v vlogo gasilca. Otroci in učenci so ob tej priložnosti narisali risbice, ki so jih razstavili v prostorih vrtcev in šol. Na koncu smo jih nagradili

s simboličnimi nagradami – s knjigami in igračkami, ki jih je podaril odbor za požarno varnost občine Kidričevo in bodo ostale v šolski knjižnici oziroma vrtcu.

Obiskali smo tudi dom za starejše občane v Kidričevem. Varovancem doma smo na kratko predstavili delo in dejavnosti gasilcev v GZ Kidričevo. Poseben poudarek je bil namenjen reševanju ljudi s posebnimi potrebami (slabovidni, naglušni, gibalno ovirani). V morebitni nesreči v domu je ukre-

panje gasilcev in osebja drugačno kot pri nesrečah kje drugje. Na koncu smo si ogledali dom, se seznanili z načrti evakuacije ter z nevarnostmi, ki lahko grozijo gasilcem v primeru intervencije. Obiskali smo podjetje Boxmark. Z vodstvom smo se dogovarjali o aktivnostih, če bi ob požaru ali drugi nesreči potrebovali gasilce. V občini Kidričevo že kar nekaj let brezplačno pregledujemo ročne gasilnike za gospodinjstva. Opažamo, da je odziv zelo dober,

saj se s tem v našem požarnem okolju krepi preventiva. Da lahko izvajamo vse te dejavnosti, nam prisluhne in nas podpira družba Vargas-Al z direktorjem Iztokom Trafelo. Dela izvajajo člani PGD Talum ter poklicni gasilci.

Za uspešno izvedene aktivnosti se zahvaljujem vsem gasilcem GZ Kidričevo in družbi Vargas-Al, d. o. o. □

EKSKURZIJE

Obiskali so nas

»Hvala vsem sodelavcem, ki ste pomagali pri izvedbi ogledov!«

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Obisk dijakov poklicnega izobraževanja

V četrtek, 2. oktobra 2014, so Talum obiskali dijaki drugega letnika Strojne šole (poklicno izobraževanje). Kljub dežju smo skupaj preživeli prijetno dopoldne. Po predstavitvi podjetja so se mladi

podali v proizvodne hale, kjer so spoznavali, kako pridobivamo aluminij, mudili so se v družbi Talum Servis in inženiring in si ogledali proizvodnjo rondelic.

Talum obiskali člani sveta delavcev Eles, d. o. o.

V sredo, 1. oktobra 2014, je bila v Talumu seja Sveta delavcev Eles, d. o. o. Po seji je predsednik uprave Taluma Marko Drobnič zbranim predstavil podjetje Talum, potem pa so si ogledali proizvodni proces.

Dijaki drugega letnika strojne šole Ptuj

Projekt Lahotni svet, učitelji in učiteljice OŠ Majšperk

V ponedeljek, 13. oktobra 2014, smo v okviru projekta Lahotni svet v Talum povabili učitelje in učiteljice osnovne šole iz Majšperka. Po pozdravnem nagovoru predsednika in vodje kadrovske službe je sledila predstavitev Skupine Talum in ogled proizvodnje. Ogled smo zaključili s prijetnim druženjem v restavraciji Pan.

Projekt Lahotni svet, ravnatelj in ravnateljice OŠ

V torek, 14. oktobra 2014, smo v okviru projekta Lahotni svet gostili ravnatelje in ravnateljice osnovnih šol, ki sodelujejo v projektu. Po nagovoru predsednika in predstavitvi družbe je zbrane nagovorila pisateljica Janja Vidmar, ki je pri projektu sodelovala z besedili, katerih rdeča nit so aluminij, ekologija, jubilej ... Sledil je ogled tovarne in zaključek v restavraciji Pan. □

Člani Sveta delavcev družbe ELES, d. o. o.

Drugi o nas

Časopis Večer,
26. september 2014

V Talumu so včeraj na tretjem dnevu inovativnosti podelili nagrade za inovativne predloge in podjetniške ideje. Marko Drobnič, predsednik uprave, je ob tem dejal, da je na natečaj prispelo 94 inovativnih predlogov, sicer pa so v enem letu zaposleni v Talumu prispevali 650 koristnih predlogov za izboljšanje poslovnih procesov ali stroškovnih prihrankov.

Radio Ptuj,
25. september 2014

V Kidričevem se je začel Talumov tretji dan inovativnosti, na kate-

rem pregledujejo svoje dosežke na področju inovativnosti v zadnjem letu. Nagradili bodo tudi sodelavce, ki so sodelovali v letošnjem natečaju 60 idej za 60 let. Osrednji gost dogodka bo uspešni podjetnik in lastnik podjetja Akrapovič Igor Akrapovič.

24ur.com,
9. oktober 2014

»Učinkovitost, inovativnost, produktivnost in dodana vrednost so končno postali ključni termini vsakdanjega pogovora v gospodarstvu. Zavedanje, da je višja dodana vrednost podjetij edini način zagotavljanja dolgoročne

uspešnosti podjetij in s tem blaginje družbe, postaja vse bolj prisetno in ključno vprašanje, ki se postavlja, je, kako to doseči,« pravi Igor Žula, predsednik Slovenskega logističnega združenja. Podjetja se s tem izzivom spopadajo na različne načine; Marko Drobnič, predsednik uprave Taluma, pravi, da je ključno, da postane inovativnost način razmišljanja – da postanejo ustvarjalnost, podjetnost in inovativnost ključne vrednote in kultura podjetja (...). □

Zaposlitveni sejem 2014

VESNA KOŠIR
FOTO: VESNA KOŠIR

Zavod za zaposlovanje je 16. oktobra 2014 v Športni dvorani Mladika organiziral zaposlitveni sejem. Sejem je bil ciljno usmerjen, saj je Zavod za zaposlovanje nanj povabil brezposelne iskalce zaposlitve, ki so po določenih kriterijih izpolnjevali pogoje oziroma zahteve delodajalcev, ki so se sejma udeležili.

Tudi talumovci smo bili na sejmju, saj konstantno iščemo kandidate za zaposlitev, predvsem na področju strojništva. Tovrstnih dogodkov se udeležujemo zato, da nas kandidati za zaposlitev pre-

poznajo kot dobrega delodajalca, ki ima jasno določene cilje in strategijo nadaljnjega razvoja. V letu 2014 smo v prvih devetih mesecih zaposlili več kot 90 novih sodelavcev, od tega največ v družbi Talum Ulitki. Glede na prve informacije o planiranih zaposlitvah za leto 2015 se bo trend zaposlovanja na tehničnih področjih še nadaljeval. Dogodki, kot je zaposlitveni sejem, so tako dobra priložnost za bodoče kandidate za zaposlitve in tudi za delodajalce, da vzpostavijo osebni stik. □

Darja Vodušek Vtič in Dušan Skledar na zaposlitvenem sejmju

Rutinsko delo ni zame

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Zame se dan začne navadno okoli šeste ure. Sledi zajtrk. Ker imam doma psa, ga vsako jutro peljem na sprehod. To je na neki način tudi zame odlična jutranja rekreacija. Na delovnem mestu sem ob 6.45 zjutraj. Do sedmih imamo s sodelavci sproščeno debato, ki navadno ni povezana s službenimi obveznostmi. Z ekipo spijemo čaj ali kavo in poklepetamo. Ob sedmih se nam pridruži mojster Danilo Lendero, ki nas seznani z delom in morebitnimi težavami, s katerimi se je ukvarjala nočna izmena zaposlenih, ter nam razporedi delovne naloge. Sam sem po večini razporejen na vzdrževanje štanc in pakirne linije. Vzdrževanje žarilnih peči je razporejeno sodelavcem, a kadar smo na tistem s časom, si med seboj pomagamo.

Najprej se lotimo nujnih del. Nujna dela so za nas tista, ki omogočajo nemoten proizvodni proces, kasneje pa sledijo dela, ki niso neposredno povezana s proizvodnjo ali ki lahko počakajo, ne da bi ogrožala proizvodni proces.

Skoraj vsak dan imamo preventivni pregled OT1 ali OT2, pri katerem odpravimo razne napake, opravimo planirana dela ali spremembe na postrojenju ozkega traku. Stroj mora delovati brezhibno, saj mora delovati kontinuirano – med litjem posamezne šarže aluminija se proces zaradi okvar naj ne bi prekinil.

V zadnjem času se lotevamo izde-

lave raznih konstrukcij, podestov, livnih žlebov ... Tako smo sami izdelali livne žlebove, ki se uporabljajo pri livnem stroju. Včeraj sem se v okviru vzdrževanja ukvarjal z zamenjavo transportnega traku na pakirni liniji, menjava transportnega traku na štanci, servisiral sem stroj za sestavo škatel na pakirni liniji, zamenjal zavore na štanci ...

Delam sam ali v paru. V ekipi nas je trenutno skupaj z mojstrom devet. Med nami so trije zunanji sodelavci in trije na novo sprejeti delavci, ki jih uvajamo. Pri vzdrževanju so zelo pomembne izkušnje, ki jih pridobivaš z delom, to pa zahteva svoj čas.

Delovni dan se navadno konča po osmih urah, včasih pa se delovnik tudi zavleče in je treba ostati dlje. Na vsaka dva meseca imam dežurstvo, ki traja ves teden. Takrat moram biti na razpolago 24 ur na dan. Čas dežurstva je zelo naporen, po drugi strani pa ima človek tudi svoje zadovoljstvo, ko so stvari opravljene.

Delo, ki ga opravljam, mi je zelo všeč, saj ni rutinsko. Nekatera vzdrževalna dela se res ponavljajo, a stvari so nepredvidljive, tako da nikoli ne veš, kaj te čaka. Delo je razgibano in pestro, kar mi ustreza.

Prostega časa imam malo. Ob vikendih grem rad na kolo in z družino na sprehod v naravo, okoli hiše je vedno treba kaj postoriti, drugače pa se rad ukvarjam z lesom. ▣

Aleksander Krajnc pri opravljanju svojega dela

Vsak si svojo usodo kroji sam

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Igor Akrapovič,
podjetnik

Letos smo na 3. Dnevu inovativnosti medse povabili podjetnika Igorja Akrapoviča, ki je iz svojega konjička – dirkanja z motocikli zgradil uspešno podjetje Akrapovič. V tistem času, ko mu je adrenalina po žilah poganjalo dirkanje, si niti v najbolj drznih sanjah ni predstavljal, da bo v prihodnosti postal eden najboljših konstruktorjev in največji proizvajalec izpušnih sistemov v Evropi, kaj šele, da bo začel sodelovati z delom moštva formule 1. Danes ve, da so uspešni le tisti, ki sanjajo velike sanje in si želijo nemogoče.

Kakšno vlogo ima v življenju strast?

Strast igra v mojem življenju zelo pomembno vlogo. Pri devetih letih mi je uspelo starše prepričati, da so mi kupili moped znamke Pony Express. Zelo hitro sem ga razstavil in ga nato predelal tako, da sem se lahko z njim peljal čim hitreje. Rezultati so bili dobri in kmalu so tudi moji prijatelji želeli, da jim predelam motocikel, in tako se je vse skupaj začelo.

Kaj pa adrenalin?

Pri osemnajstih letih sem začel dirkati. V nekdanji Jugoslaviji je bil motoristični šport kar močan. Osvojil sem precej pokalov, a nikoli nisem tvegala. Potreboval sem adrenalin, a vedno sem bil na neki način »ziheraš«. Tekmoval sem v kategoriji Moto GP, nato pa v razredu Super bike. Delal sem v očetovem podjetju, ki se je ukvarjalo z brizganjem plastike, a se tam, v tistem poslu, dolgoročno nisem videl. Imel sem svojo vizijo, usmerjeno predvsem v motoristična tekmovanja. Začel sem s predelavami tekmovalnih motociklov ter se kasneje s pomočjo sodelavcev lotil izdelovanja izpušnih sistemov za motocikle.

Pa ostaniva pri strasti. Ali ima tudi pri razvoju podjetja strast pomembno vlogo pri motiviranju zaposlenih?

Ja, vsekakor. Če delaš stvari s strastjo in zanimanjem, je to popolnoma drugače, kot če »hodiš v službo« – kot Slovenci radi rečemo – in potem čakaš, da bo ura dve ali tri popoldne, da boš lahko odšel domov. V našem podjetju so zaposleni izjemno motivirani. Ne samo inženirji, tudi

tisti, ki delajo v proizvodnji. In res tukaj vidim paralelo z vašim podjetjem, Talumom, ki ga pred današnjim obiskom nisem dobro poznal. Moram priznati, da sem zelo presenečen, saj ste v razvoju naredili velik preskok. Proizvajate izdelke, ki so na trgu konkurenčni, in verjamem, da imate izjemne možnosti za razvoj. Vidim tudi, da so vaši ljudje motivirani in da delajo s strastjo.

Vrniva se k vašemu dirkanju. Ste si kdaj želeli postati to, kar je Valentino Rossi?

Ja, seveda. Takrat je bil vsak izmed nas dirkačev prepričan, da lahko nekoč postane svetovni prvak, čeprav smo vedeli, da nimamo zagotovljenih materialnih možnosti za kaj takšnega. Ni bilo ne denarja ne materialov. Če sem iskren, so bile dirke tisti čas edina stvar, ki me je zares zanimala. Občudoval sem tekmovalce v svetovnem prvenstvu. Takrat sem tekmoval še v razredu do 250 kubičnih centimetrov in v tistem času sem si v tej smeri zastavil strategijo, ki nas spremlja še danes.

Avtomobili in motocikli z vašimi izpušnimi sistemi danes skoraj vsak dan osvajajo zmage. Jih še štejete?

Štejem in spremljam, a dirke zaradi prezasedenosti žal obiskujem redkeje, kot bi si želel. Kar se tiče ogledov dirk po televiziji, pa ne zamudim nobene. Sproti želim biti obveščen o rezultatih, da lahko potem hitro odreagiram, če je potrebno. Do danes je bilo kar 93 naslovov svetovnih prvakov v različnih kategorijah motošporta osvojenih tudi s pomočjo našega razvoja.

Podjetje Akrapovič sodi med najbolj inovativne v vaši panogi in tudi širše. Kdo stoji za vsemi temi inovacijami?

Imamo zelo podoben sistem kot vaše podjetje. Inovativnost prežema vse pore podjetja, saj prav vsi dajejo predloge za izboljšave. Moram pa povedati, da tudi sam veliko delam na razvoju in da je to zame najbolj zanimiva stvar. Neskončni sestanki, vodenje, prodaja, pravne zadeve in podobno mi niso tako zelo pri srcu, veliko raje se ukvarjam z razvojem. Trenutno se ukvarjam z razvojem nove oblike dušilca, ki bo predstavljen v Kölnu.

Imate kakšen poseben ukrep, s katerim spodbujate inovativnost?

Ja, tudi sami imamo podobno ureditev, kot jo imate vi. Dneve inovativnosti. Vodje oddelkov poskušajo na neki način motivirati svoje ljudi in jih spodbujati. Okoli sebe poizkušam zbirati zelo sposobne ljudi. Največja napaka nekaterih podjetnikov je, da se bojijo zaposliti ljudi, ki bi bili sposobnejši od njih samih. Pri zaposlenih cenim samoiniciativnost, kdor je nima, ga poskušam tega naučiti.

Kaj pa blagovna znamka? Se vam zdi, da zaposleni živijo za blagovno znamko Akrapovič? So ponosni na svoje delovno mesto in okolje?

Znamko moraš najprej ustvariti in jo nato negovati, da podjetje v Evropi ali drugje na svetu sploh lahko preživi. Z njo dviguješ dodano vrednost in si tako bolj konkurenčen. Kar se tiče sodelavcev, sem zadovoljen, saj vidim, da tudi zunaj podjetja radi nosijo

naše obleke in da so ponosni na podjetje, v katerem delajo.

Ukvarjamo se tudi s klimo v kolektivu, spadamo namreč med družini prijazna podjetja. Osebo verjamem, da je pripadnost zaposlenih podjetju kar velika.

Kako vidite poslovno okolje, v katerem delujete? Se vam zdi, da bi lahko od države dobili več spodbude, pa ne mislim samo v finančnem smislu?

Sem proti vsem subvencijam, nepovratnim sredstvom in proti vsakršnemu vmešavanju države v gospodarstvo. Osebo sem se odločil, da tega denarja ne bom jemal, če ga potrebujem, vzamem bančni kredit. Edina prava naloga države je, da ustvari gospodarstvu spodbudno in predvsem stabilno okolje.

V enem izmed intervjujev ste povedali, da v vašem podjetju dela veliko žensk, saj so bolj natančne.

V preteklosti je bilo v našem podjetju zaradi narave dela zelo malo žensk, v zadnjem času pa so se tudi ženske začele odločati za tovrstno izobraževanje, predvsem v varilski panogi. Imajo dobre ročne spretnosti, so natančne in ostanejo dalj časa osredotočene. Priznam lahko, da do določene mere ustvarjajo višjo kakovost kot moški. Vsak ima pač svoje sposobnosti. Pomembno je, da prepoznamo prednosti vsakega izmed njih.

Strniva za konec vašo filozofijo. Kako razmišljate in kdaj in kje se vam porodi največ idej?

Sem človek, ki vedno gleda naprej, v prihodnost. Morda je na neki način to tudi moja slabost, saj bi se moral večkrat ustaviti. Ko stvari ne potekajo tako, kot si želim, postanem nemiren in nejevoljen. Naprej me žene želja po perfekciji. Ves čas, tudi doma, ko na primer poslušam glasbo, kar je moj hobi, razmišljam, zbiram ideje. Podjetnik ima ta proces praktično štiriindvajset ur v glavi.

Zakaj, mislite, vam ljudje sledijo?

Ravno zaradi tega, ker neprestano gledam naprej in sem tja tudi namenjen. Le na tak način lahko obstaneš kot gonilna sila razvoja. ■

Inovatorji v Domelu v Železnikih

LILIJANA DITRIH
FOTO: DANICA HRNČIČ

Sreda, 15. oktobra. Ob 6.15 na avtobusno postajališče pred upravno zgradbo prihajajo prvi udeleženci ekskurzije za inovatorje v Domel v Železnikih. Vedno več nas je, a avtobusa, ki bi nas moral odpeljati, ni od nikoder. Začnem »telefonariti« na vse mogoče številke, pridružita se mi še Danica in Darja, a nikjer se nihče ne javi. Postanem besna in zaskrbljena. Končno se pojavi avtobus in se odpravimo. Velik del časovne rezerve, ki sem jo »vkalkulirala« pri pripravi ekskurzije, je tako »šel po gobe«. Ne pravijo zastonj, da ko ima hudič mlade, jih ima več naenkrat. Na poti proti Celju začne močno deževati in proti Trojanam se začnemo pomikati vse počasneje. Na tablah se pojavijo obvestila »Zastoj na avtocesti, izberite stranske poti«. Ko se končno spet najdemo na avtocesti, ugotovim, da nikakor ne moremo priti v Železnike ob

dogovorjeni uri. Pokličem gospo Špelo, ki je v Domelu organizirala našo ekskurzijo, in napovem naš prihod pol ure kasneje.

Končno dospemo v Železnike in gostitelji nas že pričakujejo. Hitro se pozdravimo in odpravimo v sejno sobo, kjer nas najprej nagovori dr. Jožica Rejec, predsednica uprave Domela holdinga. Predstavi nam zgodovinsko pot podjetja, lastninsko strukturo (večinsko v lasti zaposlenih in upoko-jencev), vizijo, poslanstvo, vrednote, poslovanje, skrb za zaposlene. Pove, da želijo postati vodilni globalni razvojni dobavitelj elektromotornih EC-pogonov in komponent, temelječih na njihovih lastnih inovativnih pristopih, in ohraniti vodilno pozicijo na trgu sesalnih enot. Razvijajo rešitve, s katerimi njihovi kupci krepijo konkurenčnost in so na vrhu blagovnih znamk v svetu. So razvojni dobavitelj za znamke, kot so

Philips, Karcher, Rowenta, Elecrolux, Wiking, Continental, Kolektor ... Glavne skupine proizvodov predstavljajo sesalne enote za suho in mokro sesanje, EC-motorji za različne namene, komponente za avtomobilsko industrijo, laboratorijska oprema ... Prodajajo največ v Nemčijo, Italijo, Madžarsko, Poljsko ... Dobra tretjina proizvodov je mlajših od treh let. V skrbi za okolje, trajnostni razvoj se trudijo, da imajo njihovi proizvodi višji izkoristek, porabijo manj materiala in povzročajo manj hrupa.

Predsednica je poudarila pomen zaposlenih za uspeh podjetja, pomen dobrih komunikacij, izgradnjo zaupanja in timskega dela. Veliko stavijo na osebno rast in razvoj zaposlenih, krepijo zavzetost zaposlenih, vodijo jih ustvarjalnost in ambicioznost, odgovornost in gospodarnost, spoštovanje in sodelovanje, skrb za

stranke in zaposlene, pripadnost. Veseli se uspeha vsakega zaposlenega v skupini. Dr. Rejčeva je tudi med prvimi ambasadorji znanja v Sloveniji, tako kot predsednik naše uprave.

V nadaljevanju nam je inovativno dejavnost predstavil Martin Pintar, organizator ID, ki je povedal: »Vsakdo v Domelu ima samo dve nalogi: da dobro dela in razmišlja v smeri izboljšav.« V Domelu imajo v okviru inovacijske dejavnosti organiziran sistem evidentiranja in nagrajevanja izboljšav, ki je seveda dobro informacijsko podprt. Gospod Pintar mi je aplikacijo pokazal na osebem računalniku, medtem ko so se sodelavci oblačili v jopiče za obiskovalce. Njihov cilj je vsaj en inovativni predlog na zaposlenega in so precej uspešni. Menim, da nam jih bo v letu ali dveh uspelo ujeti. Prihranek v podjetju zaradi izboljšav je ocenjen na vsaj 200.000

Domel, v ozadju Železniki

Domel

evrov na leto. Poudaril je, da ima »ideja, ki ni zapisana, hitro minljivost. Pri izboljšavah ima veljavo le tisto, kar je dokumentirano.« Vsak inovativni predlog je nagrajen precej višje kot pri nas. Nagrade podelijo inovatorjem, najboljšemu razvojnemu timu, najboljšemu mentorju. Inovativnost skrbno načrtujejo v postavitvi strategije in ciljev, na izobraževanjih in delavnicah z vodilnimi, na usposabljanju za vodenje delavnic, pri uvajanju procesov

stalnih izboljšav, zaščiti intelektualne lastnine, zunanji in notranji promociji. Vodstvo podpira inovativnost, saj je ustvarjalnost na prvem mestu med vrednotami, inovativnost je vključena v sistem nagrajevanja in napredovanja. Domelovci z inovativnostjo preprosto živijo!

Tehnologi so nas nato v majhnih skupinah popeljali na ogled proizvodnje, kjer so nam pojasnili, kaj, kako in za koga proizvajajo, in odgovarjali na naša vprašanja.

Moje kolege so navdušili predvsem roboti v proizvodnji.

Po dveh urah in pol je bilo našega obiska konec. Zahvalili smo se gostiteljem in jih povabili, da nas obiščejo.

Sledila je pot v Škofjo Loko, kjer so nas čakali vodički in presenečenje: pridružila sta se nam predsednik in član uprave Marko Drobnič in Zlatko Čuš, ki sta vstala sredi noči in priletela s sejma v Düsseldorfu, da bi se družila z nami. Kljub dežju smo si na kratko ogledali stari del mesta, kamniti most, cerkev sv. Jakoba, stari rotovž, Homanovo hišo, stavbo, v kateri je bila dekliška šola, nato pa se pod napušči sprehodili do stare častiljive kamnite kašče, kjer smo ekskurzijo zaključili ob kosilu in prijetnem klepetu. Dve uri sta prehitro minili in odpravili smo se proti domu. Brez postanka na Trojanah seveda ni šlo; predsednik nas je »počastil« s krofi.

V Kidričevo smo prispeli po načrtu. Konec dober, vse dobro.

Pogovor z udeležencema ekskurzije

Janez Vogrinec,

Talum Aluminij, d. o. o.

Ekskurzija v tovarno Domel je zame lepa nagrada za moj trud pri prispevanju koristnih predlogov. Pri tem se seznanjam s kulturo ostalih podjetij, njihovo poslovno prakso in s tem, kako zaposlene drugod motivirajo za uspeh in razvoj podjetja. Seveda je mene in ostale najbolj zanimala dejavnost inovativnosti v njihovem podjetju, sistem predlaganja, realizacije in nagrajevanja. Vsekakor pa zame to pomeni tudi druženje in pogovor s sodelavci, ki jih mogoče le bežno tu in tam s pogledom srečam na tovarniškem dvorišču. Bilo mi je lepo.

Irena Širovnik,

Talum Rondelice, d. o. o.

Najprej bi se upravi podjetja zahvalila za povabilo na ekskurzijo. V podjetju Domel mi je bilo zelo všeč, predvsem zaradi podobnosti vizije z našim podjetjem. Temeljijo na inovativnosti, koristnih predlogih ter novih idejah. Želim si čim več takšnih poučnih ekskurzij. Novo znanje je zmeraj dobrodošlo! □

TALUM ALUMINIJ

Izlet na Primorsko

JANI VOGRINEC

FOTO: JANI VOGRINEC

Vodje izmen in vodje obrata proizvodnje anod

Vodje izmen iz Proizvodnje anod in vodja obrata smo obiskali Luko Koper. To je delniška družba, ki

v koprskem pristanišču izvaja pristaniške in logistične storitve. S svojo dejavnostjo vpliva na razvoj

Obalno-kraške regije in ji daje pozitiven in dinamičen gospodarski utrip.

Na ogled po koprski luki smo se v spremstvu predstavnika podali s svojim kombijem. V uvodu je predstavnik Luke povedal nekaj o zgodovini in ambicioznih ciljeh s poudarkom, da bi radi hkrati zadovoljili želje kupcev, lastnikov družbe in zaposlenih v podjetju.

Pot smo začeli na potniškem terminalu, potem pa smo se za kratek čas ustavili v kontejnerskem terminalu. Kot smo slišali, ga nameravajo poglobiti s 13 na 14 metrov. Ko bo poglobljanje končano, naj bi Luka Koper znova postala prvo pristanišče na Jadranu. Pot ogleda je potekala mimo ogromnih skladovnic lesa, premogovniškega terminala ter mimo nepregledne množice avtomobilov, po pretovoru katerih se Luka Koper uvršča na drugo mesto v Sredozemlju (za Barcelono). Obisk smo sklenili na skladiščnem terminalu sipkih materialov in si ogledali silos za glini-

co, namenjeno za našo tovarno. Iz Kopra smo se napotili proti severu. Najprej smo se ustavili v gostišču Oljka v Vanganelu, kjer smo okusili znano primorsko jed ombolo, od tam pa smo krenili proti dolini Soče. Namenjeni smo bili v Kobarid. Kraj je najbolj znan po bitki pri Kobaridu oktobra 1917, ki ga je postavila na svetovni zemljevid. Obiskali smo Kobariški muzej, v katerem je med drugim prikazano dogajanje med prvo svetovno vojno na soški fronti, še posebej 12. soška bitka, znana kot bitka pri Kobaridu. Bila je eden največjih spopadov v tej gorati pokrajini. Ogled smo začeli s krajšo video predstavitvijo, v nadaljevanju pa smo lahko videli, kako so bili vojaki oblečeni, katero orožje so uporabljali, kje točno je vojna potekala ... Med drugim smo izvedeli, da je prva svetovna vojna zahtevala veliko žrtev in je samo poslabšala življenje ljudi. V poznem popoldnevu nas je pot prek Bovca, Vršiča in Krajske Gore vodila proti domu. □

SINDIKAT

Jesenski izlet

Otok Rab in Plitviška jezera

IGOR JEZA
FOTO: SILVO PREDIKAKA

Izletniki

Konferenca sindikatov Skei Kidričevo je organizirala jesenski dvo-dnevni izlet za člane sindikata Skei in zaposlene v skupini Talum in Silkemu. Letos smo se odločili, da si ogledamo znamenitosti otoka Raba in nacionalni park Plitviška jezera. Na pot nas je popeljala turistična agencija s Ptuja. Prijavljeni smo se zbrali 4. oktobra 2014 ob 3.30 zjutraj pri železniški postaji na Ptuju, nekateri pa so na avtobus vstopili v Kidričevem.

Tudi tokrat sta bila oba avtobusa polna. Vsi, ki so se prijaviли pravočasno, so bili na avtobusu, spremljevalci pa so se izleta lahko udeležili, če so še ostala prosta mesta – v nasprotnem primeru bi bili stroški višji.

Vožnja z avtobusom proti Hrvaški in naprej proti Senju do Jablanca je potekala v veselem vzdušju. Prvi daljši postanek je bil v Senju, kjer nas je presenetila senjska burja. Senj je najstarejše mesto v

Ličko-senjski županiji, znan po trdnjavi Nehaj. Tu smo se okrepčali s prvo kavo in s sendviči, ki jih je pripravil sindikat. V Jablancu smo se vkrcali na trajekt in odpulili na otok Rab. Med plovbo smo se naužili morskega zraka in jutranjega sonca. Po prihodu smo se zapeljali skozi Rab do mesta Kampor, kjer leži spominski park in stoji muzej taborišča Kampor iz druge svetovne vojne. Sem so italijanski fašisti v letih 1942 in 1943 zaprli veliko Slovencev, Hrvatov in Židov. Življenjske razmere so bile izjemno težke. To koncentracijsko taborišče je med drugo svetovno vojno veljalo za eno najstrahotnejših. Delovalo je le nekaj mesecev in v tem kratkem času je umrlo 1200 ljudi. Spominski park so leta 1953 zgradili zaporniki z Golega otoka.

Sledil je sprehod po mestu Rab. Zaščitni znak mesta so štirje romanski zvoniki, ki stojijo v starem delu mestnega jedra. Sprehodili smo se po strmih in ozkih kamnitih ulicah in se imeli priložnost na dva izmed zvonikov tudi povzpeti. Sprehod smo nadaljevali po parku Komrčar, ki je tik ob mestnem jedru. V parku se začuti vonj po lovorju, ki se meša z vonjem borovcev. V poznih popoldanskih urah smo se nastanili v hotelu Internacional, kjer smo večerjali in na koncu zaplesali ob živi glasbi. Najpogumnejši pa so letos še zadnjič zaplavali v morju ...

Po zajtrku smo se s trajektom vrnili s sončnega Raba na celino in se še zadnjič naužili sonca. Ko smo prečkali Velebit, nas je vso pot spremljala oblačnost. Vožnjo smo nadaljevali skozi Liko proti Plitviškim jezerom. Plitviška jezera so nacionalni park v Ličko-senjski županiji in od leta 1979 pod zaščito Unesca. Nacionalni park se razprostira med bukovimi gozdovi in zavzema površino 192 km². To veličastno delo narave je ena največjih znamenitosti v Evropi. Šestnajst jezer v čudovitih modro zelenih pastelnih barvah, v katerih se zrcalijo gosti gozdovi na obronkih Male Kapele in Plješivice, se v slapovih zlivajo drugo v drugo in ustvarijo edinstveno in neponovljivo celoto. Delijo se na gornja in spodnja jezera. Z ladjami smo se popeljali po Kozjem jezeru, nato pa z avtovlakom do vhoda v park. Jezera prepredajo steze in poti, kar obiskovalcem omogoča, da lahko uživajo v lepoti in miru tega prekrasnega naravnega parka. Žal je megla poskrbela, da Plitviških jezer nismo videli v vsej njihovi lepoti, na koncu pa se je vreme le nekoliko zjasnilo.

Prijetno utrujeni smo se v večernih urah varno vrnili domov.

Za konec se v imenu vseh udeležencev zahvaljujem sindikatu Skei, ki je organiziral izlet, in vodstvu Taluma za finančno pomoč. Se vidimo na naslednjem izletu! □

TALUM INŠTITUT

Jesenski piknik

ZAPOSLENI V TALUM INŠTITUT

Sodelavci družbe Talum Inštitut so se v petek, 10. oktobra 2014, zbrali na skupnem druženju ob jesenskih dobrotah, pečenem kosanju in odličnem golažu. Za porabo zaužitih kalorij sta poskrbeli košarkarska in odbojkar

žoga. Na odbojkarški tekmi sta se nam pridružila tudi predsednik in član uprave Marko Drobnič in Dani Lačen. Na srečanju smo se ob jubilejni torti spomnili na pomemben dogodek izpred desetih let, na prvo pridobitev akreditacijske listine, ki pomeni za odvisno družbo temelj za strokovnost in kakovost rezultatov v tem obdobju. Za to so zaslužni vsi sodelavci. Naj bodo takšna prijetna druženja spodbuda še za naprej. □

Akreditacijska listina

Kaj se dogaja z našo krvjo po odvzemu?

Človeško telo je zapleten organizem, ker v njem domuje vse tisto, kar nas dela edinstvene. Brez njega ne bi bilo naših misli, naše osebnosti, smeha, sreče, žalosti. Naše telo plava v živahnem morju krvi. In vendar, ali smo lahko prepričani, da se nam v življenju ne bo nič zgodilo? In kaj, če ... bo nekoč moje življenje v rokah drugih? In kaj, če ... prav zdaj nekdo potrebuje kri moje krvne skupine?

Svoja vprašanja pošljite na e-naslov marjetka.ledinek@gmail.com.

Na vprašanja vam bomo odgovorili v članku v časopisu Aluminij.

MARJETKA LEDINEK

FOTO: MARJETKA LEDINEK

Danes smo na strani tistih, ki pomagamo, že jutri pa smo lahko na strani tistih, ki pomoč potrebujejo.

V nadaljevanju bom navedla odgovor na vprašanje, ki ga je zastavil eden naših krvodajalcev: »Kaj se dogaja z našo krvjo po odvzemu?« Na vprašanje je strokovno odgovorila dr. Božena Majcen Vivod s transfuzijskega oddelka bolnišnice na Ptuj. Pojasnila in poenostavila je nekatere pojme iz medicine.

Po odvzemu pošljejo odvzete enote krvi (enota je odmerek krvi, ki se odvzame krvodajalcu) v Maribor, kjer opravijo predelavo naše polne krvi. Vrečke s krvjo zložijo v centrifugo in jih centrifugirajo (vrtijo) tako dolgo, da se ločijo rdeče krvničke, bele krvničke, krvne ploščice in plazma. Ločijo jih s pomočjo stiskalcev. Tako bolnik dobi samo tisto

sestavino, ki jo potrebuje – to je tako imenovana komponentna terapija.

Polna kri, ki jo odvezamemo dajalcu, je premešana s tekočino proti strjevanju. Uporabljamo jo le redko, na primer pri hudih krvavitvah, ko je ogroženo življenje, in pri avtotransfuzijah, pri katerih odvzeto kri uporabijo za zdravljenje krvodajalca samega (operacija kolena, kolkov ...). Polna kri vsebuje 45 volumenskih odstotkov krvnih celic in 55 volumenskih odstotkov plazme. Odvzeto enoto polne krvi ločimo na tri komponente:

- koncentrirane eritrocite,
- plazmo,
- trombocite (krvne ploščice).

Eritrociti ali rdeča krvna telesa oskrbujejo telo s kisikom. Koncentrirane eritrocite hranijo v posebnih hladilnikih na +4 °C.

Obstojni so 42 dni, potem jih zavržejo.

Plazma je po centrifugiranju bistra raztopina rumene barve. Vsebuje beljakovine in faktorje za strjevanje krvi. Plazmo zamrznejo 6 ur po odvzemu pri –30 °C, hranijo pa jo v zamrzovalniku. Pri –25 °C je obstojna dve leti, pri –18 °C pa le tri mesece. Plazma se uporablja pri bolnikih, ki imajo motnjo strjevanja krvi – motnjo faktorja strjevanja krvi. Pripravek iz plazme je albumin. Albumin zagotavlja življenje otrokom, ki se rodijo s prirojenimi motnjami tvorbe ali prekomerne izgube beljakovin ter bolnikom s hudimi obolenji jeter ali ledvic. Višek sveže plazme pošljejo v Ljubljano na Zavod za transfuzijsko medicino (ZTM), od tam pa na Dunaj v podjetje Octapharma, kjer plazmo predelajo v zdravila in jih pošljejo v Slovenijo za zdravljenje bolnikov. Trombocite (krvne ploščice) dobimo s posebnim postopkom iz polne krvi takoj po odvzemu. Če imamo znižano število ali oslabiljeno funkcijo krvnih ploščic, se pojavijo hude krvavitve. Z dodatkom trombocitov jih ustavijo. Pripravek trombocitnega gela uporabljajo v vseh vejah medicine za hitro celjenje ran, opeklin, pri rakavih kožnih spremembah, celjenju kosti, vezi, presaditvi ledvic, srca in ožilja ... Rok uporabe trombocitov je sedem dni ob stalnem mešanju na stresalnikih pri temperaturi 20–24 °C.

Če za konec povzamem najin zanimivi in poučni pogovor, je kri tekoče tkivo in nujno potrebna, saj zanjo ni nadomestila. Vsaka odvzeta enota je neprecenljiva. Jutri bomo kri nemara potrebovali sami. Ne čakajmo na to izkušnjo, da se bomo zavedali veličine humanosti dajalcev krvi – raje se jim pridružimo.

V naslednji številki časopisa Aluminij bomo objavili nadaljevanje postopka po odvzemu krvi: kaj testirajo in preverjajo v majhnih epruvetah, ki jih odvzamejo skupaj z odvzemom enote in ali je kri, ki jo prejmemo, varna.

Obvestilo krvodajalcem

Povzetek sestanka s predstavniki Mastnega redarstva, ki je potekal v prostorih skupne občinske uprave 2. septembra 2014 v zvezi s parkiranjem vozil v času krvodajalskih akcij:

Prizadevali smo si za možnost brezplačnega parkiranja. Na asfaltni površini pred Domom upokojencev na Volkmerjevi cesti je parkirišče, na katerem je dovoljeno parkiranje do 60 minut, parkiranje je brezplačno, voznik pa mora na vidnem mestu označiti čas začetka parkiranja. Potem mora vozilo parkirišče zapustiti. Na Rimski ploščadi med Zdravstvenim domom Ptuj in prodajalno Rimska peč so na obeh straneh ceste označena parkirna mesta. Na levi strani ceste so parkirišča namenjena stanovalcem z dovolilnico, na desni strani je del parkirišč namenjenih stanovalcem, del parkirišč pa lahko uporabljajo vsi pod enakimi pogoji. Tudi v Splošni bolnišnici Ptuj lahko manjše število krvodajalcev parkira svoja vozila brezplačno, seveda če je prostor. Prav tako je relativno blizu gramozirano parkirišče med Potrčevo in Volkmerjevo cesto, kjer je parkiranje časovno neomejeno.

»Življenje teče dalje, pomagajmo ga ohraniti!«

Darovana kri

Božislava Majcen Vivod, dr. med., spec. transf.

Pomen redne telesne vadbe

VENČESLAV ŠKERGET
FOTO: SPLET

Današnji tempo življenja nas vse prepogosto »sili« v način delovanja, ki negativno vpliva na naše psihofizično stanje. Neredno prehranjevanje, uživanje nezdrave hrane in napitkov, prenajedanje, poležavanje pred televizijskim ekranom in premalo spanca lahko vodijo v razna bolezenska stanja, ki lahko imajo dolgoročno hujše posledice.

V otroških letih so nas že v šoli začeli spodbujati k redni telesni vadbi in nas učili o njenem pomenu, danes pa nas najpogosteje s prihodom zdravstvenih težav k temu spodbujajo zdravniki. Kljub vsem spodbudam se večinoma tako dolgo, dokler nam medicina lahko pomaga, pomena redne telesne vedno ne zavedamo. Tudi vse možne naprave, ki ponujajo vadbo brez

napora, v veliki meri samo še bolj podpirajo našo lenobo. Vadba, pri kateri sedi in mišice same delajo, običajno nima pravega učinka.

Najprimernejša je še vedno samostojna ali skupinska zmerna rekreacija, ki poteka trikrat na teden in je prilagojena našim zmoglostim. V prihajajočih zimskih mesecih so tako na prostem primerni pohodništvo, tek, smučanje in podobno, v zaprtih prostorih pa plavanje in vse vrste vadbe v dvoranah.

Pred vadbo se ne pozabite razgibati in si ogreti telesa. Ko se začnete potiti, ste na dobri poti, da naredite nekaj dobrega za svoje telo. Po telovadbi popijte dovolj tekočine ter posežite po sadju in zelenjavi. □

Odlično drugo mesto

V soboto, 30. avgusta 2014, je v Radljah ob Dravi potekalo 7. državno prvenstvo Skei, Memorial Franca Trbuca v lovu rib s plovcem. Tekmovanje je organizirala regijska organizacija (ReO) Skei za Koroško.

IGOR JEZA
FOTO: IGOR JEZA

Tekmovalne ekipe so se zbrale ob 7.30 ob ribniku Reš. Pravico do tekmovanja so imele vse območne ali regijske organizacije Skei s po eno štiričlansko ekipo. Pravico do nastopa na državnem prvenstvu imajo le člani Skei Slovenije.

Ribnik Reš leži v neposredni bližini Radelj ob Dravi. Ponuja prijeten ribolov v mirnem okolju. Poleg različnih vrst krapovcev sta v ribniku tudi ščuka in smuč, zato lahko kupite dovolilnico za vijačenje. Najpogostejše ribe so: krap, babuška, amur, zelenika, rdečeperka, rdečeoka, ščuka, smuč ...

Ob 7.30 smo žrebali lovna mesta. Predsednik Ribiške družine Radlje ob Dravi je razložil pravila tekmovanja. Tekmovalci so nato odšli na lovna mesta in se pripravili na tekmovanje. Sledilo je hranjenje in nato tekmovalni del, ki je potekal od 9.30 do 12.30. Po končanem tekmovanju je sledilo tehtanje rib. Vsi vodje ekip so spremljali sodnike, ki so do grama natančno stehali ulov.

Tudi letos se je državnega prvenstva udeležila ekipa iz regijske organizacije Skei Ptuj z okolico. Člani ekipe so bili izbrani glede na uvrstitve na naših tekmah, ki potekajo vse leto.

Našo ekipo so odlično zastopali Ivan Petek kot vodja ekipe, tekmovalci Robert Žvegla, Viktor Slameršak, Valerija Valentan in Martina Bedrač ter Milan Drevenšek kot rezerva.

Rezultati

Posamezno

1. Robert Žvegla, Ptuj
2. Igor Pinoza, Velenje
3. Viktor Slameršak, Ptuj
22. Valerija Valentan, Ptuj
25. Martina Bedrač, Ptuj

Ekipno

1. ReO Koroška
2. ReO Ptuj
3. ReO Velenje
4. ReO Zasavje
5. ReO Pomurje
6. ReO Celje
7. ReO Gorenjska
8. ReO Posočje

Po končanem tehtanju rib se je izkazalo, da nam je tudi letos bog lova namenil drugo mesto v skupni uvrstitvi. Tako smo že drugič osvojili odlično 2. mesto v ekipni razvrstitvi, zmaga nam je ušla le za nekaj gramov. V posamičnem točkovanju so naši člani zasedli odlično 1. mesto, ki ga je osvojil Robert Žvegla, in 3. mesto, ki ga je dosegel Viktor Slameršak. Dober ulov sta na koncu imeli tudi naši predstavnici Valerija Valentan in Martina Bedrač in tudi letos nas je prišla spodbujati ekipa navijačev iz Taluma.

Po kosilu, ki je potekalo v veselim vzdušju, je predsednica Skei Slovenije Lidija Jerkič podelila pokale. Udeleženci tekmovanja smo se zahvalili predstavnikom regijske organizacije Skei Koroška in športni komisiji Skei Slovenije za odlično organizacijo prvenstva ter sklenili, da se vidimo spet prihodnje leto! □

Fotografiji meseca

Niagarski slapovi. Foto: Milan Štumberger.

Kampor. Foto: Igor Jeza.

ZIMOVANJE

Trije kralji

Razpis terminov za zimsko sezono 2014/2015

3. 12. 2014 do 8. 12. 2014	1. 2. 2015 do 6. 2. 2015	2. 1. 2015 do 7. 1. 2015	3. 3. 2015 do 8. 3. 2015
8. 12. 2014 do 13. 12. 2014	6. 2. 2015 do 11. 2. 2015	7. 1. 2015 do 12. 1. 2015	8. 3. 2015 do 13. 3. 2015
13. 12. 2014 do 18. 12. 2014	11. 2. 2015 do 16. 2. 2015	12. 1. 2015 do 17. 1. 2015	13. 3. 2015 do 18. 3. 2015
18. 12. 2014 do 23. 12. 2014	16. 2. 2015 do 21. 2. 2015	17. 1. 2015 do 22. 1. 2015	18. 3. 2015 do 23. 3. 2015
23. 12. 2014 do 28. 12. 2014	21. 2. 2015 do 26. 2. 2015	22. 1. 2015 do 27. 1. 2015	23. 3. 2015 do 28. 3. 2015
28. 12. 2014 do 2. 1. 2015	26. 2. 2015 do 3. 3. 2015	27. 1. 2015 do 1. 2. 2015	28. 3. 2015 do 2. 4. 2015

Pravico do zimovanja imajo delavci družbe Talum, d. d., in družb, v katerih je Talum edini družbenik (odvisne družbe): Revital, Vargas-Al, Vital, Talum Aluminij, Talum Livarna, Talum Rondelice, Talum Izparilniki, Talum Ulitki, Talum Servis in inženiring, Talum Inštitut in

Kreativni aluminij. Direktorji odvisnih družb, vodje služb in ključni kadri ter upokojnenci vseh navedenih družb lahko uporabljajo počitniške kapacitete le, če po razpisu ostanejo prosta mesta. Če kapacitete niso zasedene, lahko v njih zimujejo tudi drugi (fizične, pravne osebe).

Skupaj z delavcem lahko zimujejo njegovi družinski člani (nepreskrbljeni otroci, posvojenci, zakonci, zunajzakonski partnerji, pastorki). Ti lahko zimujejo le skupaj z delavcem in ne namesto njega. Če delavec to pravico zlorabi, naslednjih 10 let ne bo mogel zimovati v počitniških zmogljivostih

podjetja. Skupaj z upokojnecem lahko zimuje tudi njegov zakonski oziroma zunajzakonski partner. Prijavnico dobite v vašem tajništvu. Izpolnjeno oddajte v vložnišču pošte Taluma.

Rok za prijave:
10. november 2014 □

Zahvala

ob boleči izgubi dragega moža, očeta, dedka, pradedka, brata, svaka in strica

Avgusta Šibile
iz Apač na Dravskem polju,
upokojenca podjetja Talum

Globoko užaloščeni izrekamo iskreno zahvalo vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti. Prav tako se iskreno zahvaljujemo sindikatu podjetja Talum za izkazano pozornost in godbeniku za poslovlilno melodijo.

Njegova družina

»Veselje je priti v tako tovarno«

Zgodovina med letoma 1999–2004

AVTOR: ALEKSANDRA JELUŠIČ

FOTO: ARHIV TALUM

VIR: ARHIV ČASOPISA ALUMINIJ,
ZBORNIK TALUM 1954–2004

Časopis Aluminij (november 2000):

»V zadnjih letih je posebej na zahodnoevropskem tržišču prisoten velik premik, saj se v splošnem industrija preusmerja na okolju in človeku bolj prijazne tehnologije in materiale. Podobno se odraža na področju hladilne tehnike s prehodom na hladilne medije, ki ne vsebujejo klora (izo-butan). Zaradi vseh teh sprememb so nastali poleg hladilnih medijev tudi novi sklopi in spremembe na obstoječih, s tem pa vedno večja potreba po enostransko napihnenih izparilnih ploščah. Ob razmeroma majhni ponudbi le teh so nastale nove tržne priložnosti.«

Časopis Aluminij (april 2001):

»Poleg velikih projektov nastajajo v Talumu tudi manjši in čisto majhni, ki tistim, ki so jim namenjeni, pomenijo veliko pridobitev. Eden takšnih je prenova objekta med elektrolizo B in proizvodnjo anod. Stavbo, kjer so bile nekoč garderobe, so v zelo kratkem času preuredili v prijetne pisarniške prostore z vsem udobjem.«

Časopis Aluminij (april 2001):

»Prvi osnutki povečanja proizvodnih kapacitet segajo v leto 1997, ko je bil izdelan predlog projekta za odpravo ozkega grla in povečanje proizvodnih kapacitet v DE Izparilniki.«

Časopis Aluminij (april 2001):

»V okviru projekta Modernizacija proizvodnje primarnega aluminija, II. faza, je eden izmed podprojektov tudi podprojekt Ronde-lice ...«

Časopis Aluminij (maj 2001):

»V procesu proizvodnje anod se pojavljajo tehnološko neuporabni ogljikovi materiali, ki jih z ustrezno predelavo prodamo na trgu v obliki penilcev in naogljicevalcev v jeklarsko industrijo in kot ogljikov prah za kurivo v cementarne. Letna količina presega 3500 ton. Opisana prizadevanja predstavljajo pomemben prispevek k varovanju okolja v Talumu, istočasno pa smo za omenjene materiale v zadnjih dveh letih iztržili okoli 2 milijona DEM.«

Časopis Aluminij (september 2001):

»Talum je pridobil certifikat ISO 14001, ki predstavlja zaključek polletnega preverjanja strukture in delovanja sistema ter zagotavlja, da podjetje s Sistemom ravnanja z okoljem v celoti izpolnjuje zahteve okoljevarstvene zakonodaje.«

Gradnja elektrolize C2

V drugo fazo programa za modernizacijo proizvodnje primarnega aluminija je sodila gradnja

elektrolizne hale C2; prva zemeljska dela so stekla januarja 2001, obratovati pa je začela 13. maja 2002. Do avgusta 2004 smo v halah C1 in C2 proizvedli 756.336 ton primarnega aluminija, vsa proizvodnja aluminija od začetkov v novembru 1954 do avgusta 2004 pa je znašala zavidljivih 2.560.069 ton.

Časopis Aluminij (januar 2002):

»Z veliko hitrostjo se bližamo startu nove elektrolize, ki je predviden v sredini februarja. To pomeni, da bo investicija zaključena 5 mesecev pred predvidenim rokom. Morda gre za rekordno kratek čas izvedbe projekta pri tovrstni proizvodnji v svetovnem merilu. V Anodah so glavna dela končali in zagnali modernizirano proizvodnjo anodnih blokov in novo kalcinacijsko peč. Ta del projekta je neposredno vezan na elektrolizi, kjer se izvajajo zaključna dela. Gledano celoten projekt, ugotavljamo, da je stopnja realizacije dobrih 75 %.«

Arhitekt Danilo Fürst na obisku v tovarni 25. oktobra 2001

Časopis Aluminij (januar 2002):

»Poleg uspešno izvedene obzidave novih elektroliznih peči se končuje eno najpomembnejših del na pečeh – varjenje tokovodnikov. Električni vodniki so ožilje, skozi katero prihaja energija v peči, ravno tako pomembna kot kri za človeka. Brez nje peč ne preživi več kot nekaj ur. Poleg tega na stikih ne smejo nastajati toplotne izgube, zato je toliko bolj pomembno, da so vsi zvarjeni spoji popolni in zanesljivi.«

Upravna stavba Taluma

Izgradnja sodobne livarne

Leta 2003 smo zgradili sodobno livarno, v proizvodnjo pa v vedno večjih količinah vključevali sekundarni aluminij. Novost v zunanji podobi tovarniškega kompleksa so vedre barve, medtem ko so bile poprej vse stavbe odete v turobno sivino. (Zbornik)

Upravna stavba Taluma

je vedno zbujala občudovanje poznavalcev sodobne arhitekture. Na pragu 21. stoletja je bila potrebna temeljite obnove. V soglasju z arhitektom Danilom Fürstom, ki je leta 2002 dopolnil 90 let, je obnovo prevzel Janko J. Zadavec. Zadavčevi posegi v celoti spoštujejo monumentalno in dovršeno zasnovo Danila Fürsta, jo obravnavajo kot izjemno stvaritev slovenske industrijske arhitekture in ji diskretno dodajajo nekaj elementov, ki ustvarjajo vez z 21. stoletjem ter poudarjajo vlogo aluminija v službi arhitekture.

Časopis Aluminij (november 2003): »V DE Anode je bil 20. oktober ena od pomembnih

ločnic razvoja in načina dela za proizvodnjo anodnih blokov: Potekala je namreč uradna prodaja novega komandnega prostora, kamor je bil iz večjih lokacij preseljen celoten proces proizvodnje anodnih blokov. S tem je bil zaključen večletni projekt avtomatizacije proizvodnih linij.«

Časopis Aluminij (november 2003): »V okviru projekta obnove upravne stavbe Taluma smo v letošnjem letu izvedli zamenjavo klimatske naprave hladilne moči 400 kW in toplotne moči 700kW. Pri zamenjavi se je dodatno vgradilo približno 20 ton kanalov za distribucijo zraka.«

Časopis Aluminij (april 2004): »V sklopu projekta nabave usmernika in transformatorja številka X za elektrolizi C smo v drugi polovici marca opravili tehnološko zahteven in pomemben korak k dokončanju projekta. Tokovodnike iz novega usmernika smo spojili z obstoječimi tokovodniki in tako omogočili začetek testiranja nove opreme.«

Časopis Aluminij (avgust 2004): »V prvi polovici avgusta smo našim kupcem livarskih zlitin posredovali certifikat, ki smo ga pridobili za izpolnjevanje zahtev ISO/TS 16949.«

Časopis Aluminij (avgust 2004): »Ko si prišel v tovarno, si imel občutek, da si prišel v lepo, zanimivo strukturo različnih objektov, poti, zelenja. Veselje je pri-

ti v tako tovarno. Kot pot v cerkev – da se pripraviš na to, kam greš, da se zresniš in da imaš pravi pristop do dela,« je bilo osnovno izhodišče pri projektiranju industrijskih objektov znanega arhitekta Danila Fürsta.

Časopis Aluminij (september 2004): »Proizvodnja rondelic septembra presegla 1.500 ton.«

Avla v upravni stavbi Taluma

Jesenska radovednost

GREGOR JURKO

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Grafični prikaz odsotnosti z dela nam prikazuje, da je prišel čas grip in jesenskih prehladov, pa tudi, da je pospravljanje pridelkov v polnem teku. Vse leto smo se potili in preklinjali sami sebe, zakaj sem bil ravno jaz tisti od desetih bratov, ki je bil pripravljen prevzeti vinograd in njivo. Statistično je namreč malo verjetno, da bi bilo vseh deset bratov pri zdravi pameti. Kakor koli, zemljo je treba obdelati, četudi se vino

skisa po letu dni, četudi dobijo jabolka okus po moki in četudi je krompir pri najboljšem sosedu daleč cenejši od našega, če seštejemo vse stroške, ki smo jih imeli s pridelavo. Tradicija je zakon, če ne zaradi drugega, pa zaradi druženja, ki ga je tako ali tako vse manj.

Obiranje pridelkov ima poseben čar. Tradicijo čaščenja zemlje in pridelkov ohranjajo povesod, kjer se ohranja tradicionalno kmetovanje, torej tudi pri nas. Obiranje pridelkov, kjer ima osrednje mesto trgatav, je čas, ko se preko mošta in vina močneje povežemo z nadnaravnimi silami, vrhunec

praznika pa se dogaja na god svetega Martina, ko naj bi se mošt spremenil v vino. Martinovem prazniku pravimo tudi jesenski pust, gre za en tak meditacijsko-zenovski dogodek, ko se vsi trudimo, da se dvignemo nad vsakdanje izzive in težave, izkoristimo svoj polni potencial ter dosežemo stanje nirvane, čutimo svojo veličastnost, izpolnjenost in notranji mir, to je trenutek, ko odpovedo vse življenjske funkcije, ko človekova bit odplava daleč stran in postane eno z vesoljem. Tako odpadejo leta strogega odpovedovanja in meditiranja v kakšnem zakotnem himalajskem samostanu. Vse, kar potrebuješ, je liter ali dva »vreznega« mošta, odvisno pač od teže in kondicije ter zavzetosti in doslednosti tistega, ki se odloči za tovrstno potovanje v »dušo naše biti«. Ej, ta slogan smo nekje že slišali!

Ker našo fabriko obkrožajo predvsem prostrana polja, bi bilo krivično, da bi trgatvi dajali osrednji pomen, ko pa nam glavni kruh prinašajo prava žita (pšenica, pira, ječmen, oves), prosasta žita (koruza, proso, ajda), oljnice (sončnice, oljna ogrščica, oljna repica, buče), da ne omenjamo še poljskih zelenjadnic (repa, zelje, grah, por), stročnic (fižol, soja, leča, bob), korenovk in gomoljnic (krompir, sladkorna pesa, krmna pesa). Uf, dovolj bo! No, če ste v osnovni šoli »prešpricali« gospodinjski krožek, je bil zdajle zadnji čas, da izveste, mimo česa se vozite domov. Neverjetno, koliko je tipov in vrst poljščin! Mi bi iz tega znali narediti krasne kocke in »pivot tabele«, če bi okoliški kmetje le znali prepoznati prednosti umnega gospodarjenja z lastnimi surovinami. Dravsko polje bi

postalo žitnica Evrope. Kakšna Vojvodina, lepo vas prosim!

Vrnimo se k bistvu. Tudi sam sem izkoristil priložnost in obiskal eno od prireditev, na katerih se domačini družijo in izkažejo zahvalo polju. Tovrstni dogodek spremljajo tudi zabavna tekmovanja. Eno od njih je potekalo takole: v samokolnico posadiš svojega otroka, v roko mu potisneš neolupljeno koruzo, prepelješ ga od točke A do točke B, kjer otrok koruzo olupiš, nato pa ga pelješ nazaj do točke A, kjer pa je treba koruzo tudi oluščiti. Najhitrejši zmagaja. Preprosta igra, če ne bi že v prvi skupini eden od staršev še pred piskom (in začetkom dirke) vnaprej olupil koruzo, otrok jo je potem luščil že med vožnjo in normalno, da je bila takšna dvojica zmagovalna kombinacija. Nadzorniki, ki bi morali reagirati ob kršenju pravil, pa nič. Niso reagirali. To so videli še drugi starši in tudi oni ne bi bili radi zadnji. Tako so začeli bolj ali manj vsi učiti otroke, kako naj »obidejo« pravila. Na koncu sta od štiridesetih tekmovalec ostala samo še kaka dva idealista, ki sta se držala pravil. Ta dva sta bila seveda zadnja.

Vsaka podobnost z razvojem naše države v zadnjih dvajsetih letih je zgolj naključna. Ko se je našel prvi grešnik in začel lastniti družbeno bogastvo, ne da bi ga pri tem kateri od nadzornikov ustavil, nam je na koncu te demokratične dogodivščine ostalo premalo idealistov, da bi napolnili avtobus, kaj šele da bi ustanovili stranko in postavili stvari nazaj na svoje mesto. In izločili tiste, ki so – v prenesenem pomenu – svojo koruzo prehitro oluščili. ▣

Možnosti telesne vadbe

Zaposleni v Skupini Talum imajo tako tudi v letošnjem jesensko-zimskem času več možnosti za rekreacijo:

Termalni park Term Ptuj

vrsta vadbe: rekreativno plavanje, vodena vadba v vodi, uporaba fitnes centra
obdobje: od 1. oktobra 2014 do 31. maja 2015
termin: celodnevno, neomejeno
vstop: s službeno izkaznico

Športna dvorana Kidričevo (1/3)

vrsta vadbe: prilagojena udeležencem (košarka, namizni tenis, badminton, odbojka ipd.)
obdobje: od 1. oktobra 2014 do 31. marca 2015
termin: ob sredah od 19.00 do 20.30

Telovadnica OŠ Hajdina

vrsta vadbe: igranje malega nogometa
obdobje: od 3. novembra 2014 do 16. marca 2015
termin: ob ponedeljkih od 17.00 do 18.30

Dvorana restavracije Pan

vrsta vadbe: plesna vadba zumba
obdobje: od 4. novembra 2014 do 17. marca 2015
termin: ob torkih od 19.00 do 20.00
izvajalec: Plesna šola, Plesni park

Bodimo aktivni in naredimo nekaj za svoje telo in boljše počutje.

Povabilo na 28. popotovanje po Levstikovi poti, od Litije do Čateža

Zaposlene v skupini Talum vabimo na 28. Pohod po Levstikovi poti, ki bo potekal v soboto, 8. novembra. Vsi, ki radi hodite, ste radi v dobri družbi, radi spoznavate kraje in običaje, se do srede, 5. novembra, oziroma do zasedenosti avtobusa prijavite pri Ireni Novak na tel. št. 222. Poskrbljeno bo za prevoz, po 6 evrov pa bomo prispevali sami za plačilo prijavnine (dnevnik, revija, spominsko darilo). Pohod je ob vsakem vremenu.

Avtobus bo izpred Taluma odpeljal v soboto, 8. novembra, ob 5.30.
Se vidimo na martinovo soboto, na 8. Talumovem popotovanju od Litije do Čateža.